

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA,
MARIBOR

DIPLOMSKO DELO
IZDELAVA SPLETNE STRANI SREDNJEDRAVSKA.NET
- OD IDEJE DO KONČNEGA IZDELKA

Kandidatka: Anita Sagadin
Študentka izrednega študija
Številka indeksa: 11190122596
Program: multimediji
Mentor: Nejc Zakrajšek

Maribor, decemberber 2012

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKE NALOGE

Podpisana Anita Sagadin, št. indeksa 11190122605, sem avtorica diplomskega dela z naslovom Izdelava spletne strani srednjedravska.net - od ideje do končnega izdelka, ki sem jo napisala pod mentorstvom dr. Nejca Zakrajška.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predložena diplomska naloga izključno rezultat mojega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli kot moje lastne – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (UL št. 16/2007 – v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom VSŠ Academia skladno z njenimi pravili;
- skladno z 32. členom ZASP dovoljujem VSŠ Academia objavo diplomske naloge na spletnem portalu šole.

Maribor, december 2012

Podpis študentke:

ZAHVALA

Hvala vsem mojim najbližjim, ki so mi stali ob strani v času študija. VŠŠ Academii za zanimive predavatelje in gospodu Nejcu Zakrajšku za mentorstvo.

POVZETEK

Kako naredimo dobro, urejeno in pregledno spletno stran? Kateri so elementi, ki stran naredijo drugačno? Kaj je ključnega pomena za dobro spletno stran? Veliko ljudi se to sprašuje in si želi dobrih spletnih strani. Ali narejeni sistemi za upravljanje vsebin (CMS-ji) zadovoljujejo naše potrebe in zahteve?

Diplomsko delo je napisano tako, da odgovarja na ta vprašanja. Razdeljeno je na teoretični in praktični del. Oblikovanje in postavitve so namreč stvar osebnega okusa. Za spletno stran je najbolj pomembno, kako je postavljena, kakšna je njena navigacija. Uporabniku mora biti jasno, kje na strani se nahaja in kaj lahko počne s spletno stranjo. Ljudje na spletu iščejo zabavo, sprostitev, informacije in so različnih starostnih skupin. Na vse to mora oblikovalec in postavljalec strani pomisliti ter temu primerno narediti stran.

Ključne besede: spletna stran, cms, wordpress, medijske vsebine, tipografija in kompozicija

ABSTRACT

Making of web site Srednjedravska - from idea to final product

How can we do good, neat and easy to use webpage. Which elements make the webpage looking amazing. What is the main thing that makes good webpage? A lot of people want good and different webpage. And are open source fullfills our needs and applications. My diploma work is written in a way to answer those questions. And is divided on theoretical and practical part. Design in layout of webpage is personal opinion. The most important on webpages are layouts and navigation on the page. Our visitors must know where they are and what are they doing. The people on the world wide web are looking for joy, relax, information and they are different age... And that is all what the designer and web producers should know before they exactly start building webpage.

Keywords: webpage, cms, wordpress, media content, typography and composition

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	11
1.1	<i>Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela</i>	<i>11</i>
1.2	<i>Predpostavke in omejitve</i>	<i>12</i>
1.3	<i>Predvidene metode raziskovanja</i>	<i>12</i>
2	HTML	13
3	PHP	16
4	MYSQL	17
5	CSS	19
6	VIZUALNI GRADNIKI STRANI	21
6.1	<i>Barva</i>	<i>21</i>
6.1.1	<i>Pomen barv</i>	<i>22</i>
6.1.2	<i>Razpoloženje in značaj</i>	<i>25</i>
6.1.3	<i>Barvna harmonija</i>	<i>25</i>
6.1.4	<i>Barvni kontrasti</i>	<i>25</i>
6.2	<i>Pisava</i>	<i>26</i>
	<i>Pisave na spletu</i>	<i>26</i>
7	BESEDILO	28
7.1	<i>Bloki besedila</i>	<i>28</i>
7.2	<i>Poravnava vrstic</i>	<i>28</i>
7.3	<i>Dolžine vrstice</i>	<i>29</i>
7.4	<i>Višina vrstice</i>	<i>30</i>
7.5	<i>Kje se pojavijo problemi?</i>	<i>30</i>
8	Pisava	31
8.1	<i>Pisava Serif</i>	<i>31</i>
8.2	<i>Sans serif</i>	<i>32</i>
8.3	<i>Prostoročne pisave</i>	<i>32</i>
8.4	<i>Pisave s fiksno dolžino</i>	<i>33</i>
8.5	<i>Novodobne pisave</i>	<i>33</i>
8.6	<i>Izbira pisave</i>	<i>34</i>
8.7	<i>Velikosti pisave</i>	<i>34</i>
9	DOBRA ALI SLABA STRAN	36

10 CMS	37
10.1 Namestitev wordpress.....	38
10.2 Predstavitev	41
10.3 Dashboard ali nadzorna plošča	42
10.4 Posts	42
10.4.1 Add New.....	43
10.5 Categories ali kategorije	44
10.6 Tagi ali značke.....	44
10.7 Media.....	45
10.8 Links ali povezave.....	45
10.8.1 Addnewlink ali dodaj novo povezavo	46
10.9 LinkCategories	47
10.10 Pages ali strani.....	48
10.10.1 Dodamo novo stran	48
10.11 Comments ali komentarji.....	51
10.12 Appearance ali izgled	51
10.13 Theme ali oblika	52
10.13.1 Widgets ali dodatki	53
10.14 Plugins ali priključki	53
10.15 Plugineditor ali urejanje priključka	55
10.16 Users.....	55
10.16.1 Add New Users ali dodaj novega uporabnika	56
10.17 Tools ali orodja	57
10.17.1 Your profile ali vaš profil	57
10.18 General Settings ali splošne nastavitve	58
10.19 Readingsettings ali bralne nastavitve.....	59
10.20 DiscussionSettings.....	59
10.21 Mediasettings ali nastavitve za medije	59
10.22 Privacysettings ali nastavitve zasebnosti	60
10.23 Permalinksettings ali nastavitve povezav	60
10.24 Kako uredimo objave.....	61
11 Spletna stran PsarnaSrednjedravska	64

11.1	<i>Načrtovanje spletne strani</i>	64
11.2	<i>Oblikovanje spletne strani</i>	65
11.2.1	Naslovna stran	66
11.2.2	Navigacijski gumbi.....	67
11.2.3	Slikovni, video in tekstovni material.....	68
11.2.4	Priprava slikovnega materiala	68
11.2.5	Priprava video gradiva.....	68
11.3	<i>Predelava strani</i>	69
11.4	<i>Vključki uporabljeni na strani</i>	71
12	ZAKLJUČEK	72
13	. UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI	73
13.1	<i>Literatura</i>	73
13.2	<i>Internetni viri</i>	73
14	PRIROČNE POVEZAVE	74
14.1	<i>Lepe teme</i>	74
14.2	<i>Wordpress strani</i>	74

KAZALO SLIK

Slika 1:	Izgled HTML kode.....	14
Slika 2:	HTML urejevalniki besedila	15
Slika 3:	PHP koda.....	16
Slika 4:	CSS koda.....	20
Slika 5:	RGB-red green blue	22
Slika 6:	Seznam varnih pisav.....	26
Slika 7:	Font-family.....	27
Slika 8:	@font-face.....	27
Slika 9:	Moteča reka pri branju besedila	28
Slika 10:	Serif pisave.....	31
Slika 11:	Primeri ročnih pisav	32
Slika 12:	Primeri novodobnih pisav	33
Slika 13:	Namestitev wordpresa na neoservu	38

Slika 14: Izpolnitev obrazca za podatkovno bazo, domeno in administratorski del	39
Slika 15: Prejeto obvestilo na mail o namestitvi wordpresa	40
Slika 16: Izgled prve strani takoj po namestitvi	41
Slika 17: Administratorski vhod.....	41
Slika 18: Izgled namizja v wordpresu.....	42
Slika 19: Članki v wordpresu.....	43
Slika 20: Kako dodajamo nove članke v wordpresu?	43
Slika 21: Kategorije v wordpresu	44
Slika 22: Značke v wordpresu.....	44
Slika 23: Medijske vsebine v wordpresu	45
Slika 24: Povezave v wordpresu	46
Slika 25: Urejanje povezav v wordpresu	47
Slika 26: Slika povezave	47
Slika 27: Slika strani v wordpresu	48
Slika 28: Predstavitev, kako dodajamo strani v wordpresu	48
Slika 29: Padajoči meni v wordpresu in page attributes	49
Slika 30: Prikaz atributov na primeru:.....	49
Slika 31: Prikaz atributov na primeru.....	50
Slika 32: Urejanje komentarjev v wordpresu.....	51
Slika 33: Urejanje tem oz. izgledov v wordpresu	52
Slika 34: Dodatki v wordpresu	53
Slika 35: Nameščanje dodatkov v wordpres	54
Slika 36: Urejanje podatkov za sliko.....	55
Slika 37: Prikaz uporabnikov v wordpresu	56
Slika 38: Prikaz orodij v wordpresu.....	57
Slika 39: Osebne nastavitve v wordpresu	58
Slika 40: Nastavitve dogovarjanj.....	59
Slika 41: Nastavitve medijev (fotografij, slik, videa in animacij).....	60
Slika 42: Nastavitve povezav	60
Slika 43: Izgled objave na wordpresu	61
Slika 44: Kako vstavljamo besedilo iz Microsoft Worda v wordpres? - 1. del	61
Slika 45: Kako vstavljamo besedilo iz Microsoft Worda v wordpres? - 2. del	62

Slika 46: Kako vstavljamo medijske vsebine v wordpress? - 3. Del.....	63
Slika 47: Primerjava nove in stare strani.	69
Slika 48: Pogled možnosti zapisov na index strani.	70

KAZALO TABEL

Tabela št. 1: Pregled pomena barv.....	14
--	----

1 UVOD

Preden se lotimo izdelave spletne strani, se vedno najprej vprašamo, kakšen bo njen namen. Šele nato vemo, kakšno ima naša konkurenca. Pri tem ne smemo pozabiti na spletne strani zunaj naših meja. Splet je namreč skoraj vsem dostopen medij in ga moramo tako tudi obravnavati.

V začetni fazi izdelovanja spletne strani se moramo z naročnikom pogovoriti o njegovih željah in potrebah.

Nato pregledujemo in raziskujemo trg s podobno vsebino. S tem pridobimo širši pogled in veliko idej, ki si jih zapisujemo na list, delamo skice in že malce razmišljamo o izgledu naše strani.

Dobre ideje najdemo tudi v literaturi, zlasti tuji.

Zelo dobri svetovalci so naši najbližji domači, sodelavci, prijatelji ... Njihovo mnenje je zelo koristno. V kolikor jih znamo pravilno spraševati, dobimo zelo uporabne predloge in popravimo napake, ki jih sami ne vidimo.

Pri procesu izdelave spletne strani moramo biti posebej zelo pozorni na želje in potrebe naročnika, saj je končni izgled odvisen od njegove odločitve.

1.1 Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela

Izdelava spletne strani je zanimivo delo. Za tem, da dobimo lepo oblikovano, uporabniško in tehnično zmogljivo spletno stran, se skriva veliko vloženega truda. V diplomski nalogi bomo predstavili vse elemente, ki jih lahko vključujemo v spletne strani, in način, kako jih najbolje prilagodimo vsem uporabnikom.

Cilji, ki jih želimo doseči, so:

- —dobropreučituji in domačitr
- kreativno uporabiti spletne standarde,

- Izdelati uporabniku prijazna spletna stran, ki bo grafično lepa in urejena.

Osnovne trditve:

Splet je tako velik in mogočen medij, vendar le, če ga znamo pravilno uporabiti. Na spletu najdemo tudi nekaj strani, ki uporabniku niso najbolj prijazne ali dobro grafično oblikovane. V nalogi želimo doseči, da bo stran hkrati lepa in tehnično dovršena.

1.2 Predpostavke in omejitve

Pri organizaciji Psarna Srednjedravska na srečo nisem naletela na nobene omejitve. Seznanjeni so s tem, da so za dobro izdelavo in predstavitev potrebni mnogi podatki, zato jim ni odveč noben pogovor ali nasvet.

Edini problem, s katerim bi se lahko srečali, je lastnikovo pomanjkanje časa za pripravo besedilne vsebine. Fotografije in krajši film smo že posneli, nekaj gradiva smo vzeli iz njegovega arhiva.

1.3 Predvidene metode raziskovanja

Najprej smo poiskali in raziskali trg spletnih strani z enako vsebino. Pregledali smo različne oblike spletnih strani, poiskali ideje in se nato dobili z lastnikom Psarne Srednjedravske. Z njim smo se dogovorili o njegovih željah in potrebah, nato smo se lotili dela. Izdelalimo nekaj konceptov in mu jih ponudili na izbiro.

2 HTML

HyperTextMarkupLanguage (slovensko *jezik za označevanje nadbесedila*, kratica **HTML**) je označevalni jezik za izdelavo spletnih strani. Predstavlja osnovo spletnega dokumenta. S pomočjo HTML, razen prikaza dokumenta v brskalniku, hkrati določimo strukturo in semantični pomen delov dokumenta.(<http://sl.wikipedia.org/wiki/HTML>, 26.4.2012)

Kratki pregled različic HTML4 in HTML5.

HTML je imel dolgo obdobje razvoja. Skozi ta čas se je razvil od čisto preprostega znakovnega jezika z malo značkami v kompleten sistem označb, kamor lahko preprosto dodajamo animacije, zvok in razne trike. Najprej je bil HTML+, HTML 2, HTML 3.2, HTML 4 in sedaj HTML 5.

Več o zgodovini in razvoju HTML najdemo na naslednji povezavi: <http://www.w3.org/People/Raggett/book4/ch02.html>, 26.4.2012.

HTML 5 ima naslednje nove attribute:

- contenteditable, ki je element urejevalnega okolja; uporabnik lahko spreminja vsebino elementov in manipulira z označbami;
- contextmenu, ki ga lahko uporabimo za avtorjevo besedilo;
- draggableanddropzone, ki skupaj omogočata potegni in spusti aplikacije;
- hidden nakazuje, da element ni več pomemben;
- role andaria-* zbirki pravil, ki uporabljata pomožno tehnologijo;
- spellcheck;
- translate.

Več razlik med HTML 4.0 in HTML5 najdemo na naslednji povezavi <http://www.w3.org/TR/html5-diff/>. (18.maj.2012)

```

<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=utf-8" />
<title>psarna srednjedravsko</title>

<link href="css/template.css" rel="stylesheet" type="text/css" media="screen" />
</head>

<body>
<div id="wrap" ><!--vsebina strani-->
<div id="header"> <!--glava strani z besedilo in povezavo-->
<h2 class="bela_pisava">psarna srednjedravsko na ogled se postavi</h2>
<div id="glavni_meni" class="transparent">
<div id="glavna_navigacija">
<ul>
<li><a href="#">domov</a></li>
<li><a href="#">o pasmi</a></li>
<li><a href="#">naši psi</a></li>
<li><a href="#">mladiči</a></li>
<li><a href="#">media</a></li>
<li><a href="#">kontakt</a></li>
</ul>
</div>
</div>
<div id="slika">

</div>
<div id="container1" >
<div id="sidebarleft">
<p class="citat">
" Ko sem moral uspavati psa pri četrtem letu starostim sem si rekel, da moram poiskati nekaj naravnega, pristnega. In ko sem
ugotovil, da je to naše, sem si rekel, da je to prava pasma za nas. Kraševci bodo pri nas za vedno."
</p>
<p class="bela_pisava">
Franc Kiseljak
</p>
</div>
<div id="content">
<p>
Kraševac je srednje velik, čvrst pastirski pes, železnosive barve, z 1 0 cm dolgo bujno in gosto dlako. Odlikuje ga
izredno plemenita glava, s prijaznimi mandeljevim temno rjavimi očmi ter prijazno zaobljeno lobanjo; je nekoliko daljši kot visok, s košatim,
najmanj do skočnega sklepa dolgim repom. Železnosiva barva ima lahko dva dodatna odtenka v smeri srebrnosive ali zelo temnosive barve, pri
nekaterih temnejših primerkih ima navadno tudi zanj značilne in na bližnje prednike spominjajoče mero po nogah.
</p>
<p>
Že kot pastirski pes je samostojen in pogumen, vendar tudi preudaren in zanesljiv; ima stabilno osebnost, zato ne prenaša podložitva, rad pa je
enakovreden partner, zaradi česa ga je treba šolati razumno, strpno vendar dosledno.
</p>

```

Slika 1: Izgled HTML kode

Vir: Lasten

Pri že izdelanih spletnih straneh lahko HTML kodo vidimo in odpremo z urejevalnikom besedila ali v samem brskalniku. HTML kodo, ki je kombinirana z drugimi skriptnimi jeziki, brskalniki pretvorijo v berljive spletne strani. HTML je temeljni kamen spleta in je dolgoleten standard za izdelavo spletne strani.

Za pisanje čiste HTML kode potrebujemo preprost urejevalnik besedila, kjer bomo navadno besedilo shranili s končnico html. S tem načinom bomo vedno lahko vključevali elemente skripta PHP in posredno dostopali v zbirko MySQL. Pri pisanju HTML kode lahko uporabimo tudi preglednejše, alternativne urejevalnike, ki so preprostejši za uporabo, vendar vsi ne podpirajo elementov jezika PHP.

Primeri nekaterih urejevalnikov so: NotePad++ za windowse, TextMate za Mac, Adobe Dreamweaver. Aptana studio in Coda. Dodatne primer najdemo jih na naslednji povezavi: <http://alternativeto.net/software/adobe-dreamweaver/> (11.10.2012).

Slika 2: HTML urejevalniki besedila

Vir: Lasten

Privzeto vsi spletni strežniki prepoznajo vstopno stran spletnega mesta v datoteki index.html. Ta stran je najpomembnejša, saj z nje usmerjamo obiskovalce na preostale strani v spletnem mestu.

V kolikor datoteke v spletnem mestu ni, obiskovalec vidi preprost seznam preostalih dostopnih strani v omenjenem spletnem mestu, ki ga posreduje strežniški program, če je tako nastavljen.

Ukazom v HTML rečemo, da so gradniki, oznake ali značke, saj so vedno med lomljenima oklepajema `<>`. Kar ni zapisano med njima, je besedilo. Ukaze zapiramo z znakom poševnica, manjše in večje `</>`, brez presledkov. V daljših kodah posamezne ukaze ločimo z odstavki in praznimi vrsticami. Nekatere ukaze lahko kombiniramo z drugimi podukazi (atributi), ki jih ločimo s presledki. Podukazov nam ni treba zapirati. Ukaze in podukaze pišemo z malimi črkami, čeprav bi delovalo tudi z velikimi črkami. Z ukazi lahko določamo obliko besedila, barvo, velikost, nadpovezave ... Da brskalnik prepozna dokument kot spletno stran, je prvi ukaz v takšnem dokumentu vedno ukaz `<html>`, ki se konča s `</html>`.

Dokument HTML je v osnovi sestavljen iz glave `<head>` in telesa `<body>`.

3 PHP

PHP je kratica, ki pomeni "**PHP: HypertextPreprocessor**" in je skriptni jezik, ki ga lahko pišemo med HTML vrstice (*HTML-embedded*). Temelji na programskih jezikih **C**-ja, in **Perl**-a ter dodanih nekaj unikatnih funkcij. Glavni cilj kreatorjev PHP-ja je bil, da omogočijo izdelovalcem spletnih strani hitro gradnjo dinamičnih spletnih strani.

(http://www.3delavnica.com/index.php?main=ucilnica_clanek&oddelek=6&clanek=36, 26.4.2012)

Koda PHP-ja je interpretirana s strani spletnega strežnika s PHP procesorskim modulom, ki kot rezultat generira spletno stran.

```
<?php /* The Comments Template - with, er, comments! */ ?>
<div id="comments">
<?php /* Run some checks for bots and password protected posts */ ?>
<?php
$req = get_option('require_name_email'); // Checks if fields are required.
if ( 'comments.php' == basename($_SERVER['SCRIPT_FILENAME']) )
    die ( 'Please do not load this page directly. Thanks!' );
if ( ! empty($_post->post_password) ) :
    if ( $_COOKIE['wp-postpass_'. COOKIEHASH] != $_post->post_password ) :
?>
        <div class="nopassword"><?php _e('This post is password protected. Enter the password to view any comments.', 'hbd-theme') ?></div>
    </div><!-- .comments -->
<?php
    return;
endif;
endif;
?>

<?php /* See IF there are comments and do the comments stuff! */ ?>
<?php if ( have_comments() ) : ?>

<?php /* Count the number of comments and trackbacks (or pings) */
$ping_count = $comment_count = 0;
foreach ( $comments as $comment )
    get_comment_type() == "comment" ? ++$comment_count : ++$ping_count;
?>

<?php /* IF there are comments, show the comments */ ?>
<?php if ( ! empty($comments_by_type['comment']) ) : ?>

    <div id="comments-list" class="comments">
        <h3><?php printf($comment_count > 1 ? __('<span>%d</span> Comments', 'hbd-theme') : __('<span>One</span> Comment', 'hbd-theme'
), $comment_count) ?></h3>

<?php /* If there are enough comments, build the comment navigation */ ?>
<?php $total_pages = get_comment_pages_count(); if ( $total_pages > 1 ) : ?>
    <div id="comments-nav-above" class="comments-navigation">
        <div class="paginated-comments-links"><?php paginate_comments_links(); ?></div>
    </div><!-- #comments-nav-above -->
</div><!-- .comments -->
```

Slika 3: PHP koda

Vir: Lasten

4 MYSQL

MySQL je odprtokodna implementacija relacijske podatkovne baze, ki za delo s podatki uporablja jezik SQL.(<http://sl.wikipedia.org/wiki/MySQL>, 11.11.2012)

»MySQL deluje na principu odjemalec - strežnik, pri čemer lahko strežnik namestimo kot sistem, porazdeljen na več strežnikov. Obstaja veliko število odjemalcev, zbirk ukazov in programskih vmesnikov za dostop do podatkovne baze MySQL.

MySQL je, lahko rečemo, klasična zbirka podatkov, ki lahko deluje sama zase (potrebuje seveda operacijski sistem) kot samostojen podatkovni strežnik ali v kombinaciji z drugimi tehnologijami. V podatkovnih strežnikih si je v bližnji preteklosti izboril pomemben delež, kar je posledica njegove zasnove »za vsakogar nekaj«. MySQL je razvilo švedsko podjetje MySQL AB pred približno desetimi leti in ga ponudilo v uporabo javni licenci GNU. Napisan je v jezikih C in C++.

Nekaj glavnih značilnosti MySQL-a:

- podpira večprocesorski način delovanja;
- podpira različne programske vmesnike: C, C++, eiffel, java, perl, PHP,python in tcp;
- podpira različne operacijske sisteme;
- podpira več različnih in daljših nizov v stolpcih;
- hitro združevanje podatkov;
- popolna podpora ukazov *select* in *where*;
- podpora funkcijam SQL z lastno optimizirano knjižnico in s tem optimalen izkoristek pomnilnika;
- mešanje različnih tabel iz različnih zbirk pri povpraševanju za podatki;
- šifrirana gesla omogočajo varno upravljanje na daljavo;
- 32 indeksiranih vnosov po 500 bajtov na tabelo;
- fiksna in prilagodljiva dolžina vpisov;
- začasne tabele v pomnilniku;
- velikost zbirke (5 milijard vrstic in več) je omejena samo z močjo računalnika;

- podpira različne pisave in nabore znakov;
- pomoč je zelo dobro podprta v spletni obliki;
- 2 GB+ podatkov na tabelo (odvisno od operacijskega sistema);
- javna licenca GNU;
- podpira različne nabore znakov.«

5 CSS

CascadingStyleSheets (sl. kaskadne stilske podloge), poznane pod kratico **CSS**, so podloge, predstavljene v obliki preprostega slogovnega jezika, ki skrbi za prezentacijo spletnih strani. Z njimi definiramo stil HTML oz. XHTML elementov v smislu pravil, kako se naj ti prikažejo na strani. Določamo lahko barve, velikosti, odmike, poravnave, obrobe, pozicije in vrsto drugih atributov, prav tako pa lahko nadziramo aktivnosti, ki jih uporabnik nad elementi strani izvaja (npr. prekritje povezave z miško). Podloge so bile razvite z namenom konsistentnega načina podajanja informacij o stilu spletnih dokumentov.

Bistvo uporabe CSS je poleg definiranja pravil predvsem *ločitev strukture strani*, ki jo podaja označevalni jezik skupaj z vsebino, od njene *predstavitve*. S tem omogočimo lažje urejanje in dodajanje stilov ter poskrbimo za večjo preglednost dokumentov, temelječih na HTML sintaksi. Prav tako zmanjšamo ponavljanja kode, saj omogočimo množici strani uporabo istih podlog, kar lahko bistveno zmanjša njihovo velikost.

Specifikacija in vzdrževanje CSS je v rokah skupine CSS WorkingGroup znotraj organizacije WorldWideWebConsortium (**W3C**). Specifikacijo uradno potrdijo *člani W3C* (podjetja kot so Adobe, IBM, Microsoft ...) in tako nastanejo CSS **priporočila**. Ta pa niso omejena samo na internetne brskalnike, uporabljajo se tudi v programih za pisanje dokumentov in elektronskih preglednic, kakor tudi na napravah, kot so prenosni telefoni in PDA-ji.

(<http://sl.wikipedia.org/wiki/CSS>, 26.april.2012)

Prednost CSS je, da enkrat nastavimo vrednosti in jih potem lahko obdržimo skozi celotno stran. Po potrebi jo tudi enostavno zamenjamo oz. spremenimo.

Kodo CSS lahko zapišemo na tri načine:

- v glavo dokumenta HTML ali XHTML;
- med HTML ali XHTML oznake z atributom `style=""`;
- posebna zunanja datoteka, ki jo vpeljemo v glavo HTML ali XHTML dokumenta.

```
#wrap
{
    margin-left:150px;
    margin-right:150px;
    margin-top:0px;
    /*margin-top:10px;*/
    width:100%;
    height:auto;
    background-color:#CCCCCC;
    border-radius:20px;
    position:absolute;
    /*border:1px solid #FFFFFF;*/
}
```

Slika 4: CSS koda

Vir:Lasten

6 VIZUALNI GRADNIKI STRANI

6.1 Barva

Barva je valovanje z določeno valovno dolžino. Izhaja iz bele sončne svetlobe, ki vsebuje vse barve svetlobnega spektra. Kot vidna zaznava se tvori na dva načina, in sicer preko aditivnega ali subtraktivnega barvnega mešanja.

Aditivno barvno mešanje nastane z mešanjem barvnih svetlob. Nastane, kadar na isto mesto mrežnice pade več sevanj različnih valovnih dolžin. Prikaz barve se pojavi kot vsota le-teh. Osnovne barve aditivnega mešanja tvorijo: oranžna, rdeča, zelena in vijolično modra. Ob mešanju vseh treh ali dveh komplementarnih barv nastane zopet bela. Aditivno se barve mešajo pri optičnem mešanju barv (ekran, barvna vrtavka).

Subtraktivno barvno mešanje imenujemo tudi odštevalno, saj nastaja kot odvzemanje barvnih svetlob. Tako nastane učinek barve kot razlika med celotnim barvnim spektrom ter vsrkanimi valovnimi dolžinami barv. Osnovne barve predstavljajo rumena, magenta rdeča in ciano modra. Če zmešamo vse tri ali dve komplementarni med sabo, dobimo črno. Med subtraktivno barvno mešanje spada tudi mešanje barvnih pigmentov.

(Vizualne komunikacije, Kreativna šola Atelje 205,13)

Barve delimo na:

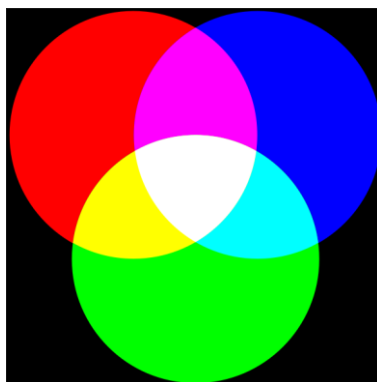
- **primarne barve** - rdeča, zelena, modra; tudi primarne barve aditivnega sestavljanja barv;
- **sekundarne barve** - barve, ki so sestavljene iz dveh primarnih (npr: rumena, sinja in škrlatna - yellow, cian in magenta);
- **tople barve** - rdeče, oranžne, rumene, rjave;
- **hladne barve** - modre, zelene, škrlatne,
- **nevtralne barve** - bele, rjave, bež;
- **močne barve** - intenzivne barve, ki niso razredčene s črno, belo ali komplementarno barvo;
- **blede barve** - manj intenzivne barve zaradi mešanja z belo, črno ali komplementarno barvo.

| (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Barva>, 12.11.2012)

V svetu oblikovanja imamo barvne modele, ki so namenjeni natančnemu in objektivnemu opisu in zapisu barv. Natančen opis se zagotavlja z zapisom več številčnih vrednosti, pri katerem se uporabljajo trije parametri, ki jih lahko predstavimo v tridimenzionalnem prostoru. Poznamo veliko barvnih modelov, ki jih lahko prikazujemo na različnih medijih, v večini primerov sta to monitor ali papir. "Znanih je približno 400 barvnih sistemov in zbirk barv." (http://sl.wikipedia.org/wiki/Barvni_modeli, 26.11.2012)

Poznamo naslednje barvne modele: CMYK, RGB, CMY, CIELAB, HSB oz. HSL, PANTONE in RYB.

Barvni model CMYK (Cyan, Magenta, Yellow, Key (Black)) je sestavljen iz štirih barv, in sicer: cian, magente, rumene in črne. Izvira iz CMY barvnega modela. Kot je iz imena opaziti, so mu dodali črno barvo zaradi neidealnih procesirnih barv; v teoriji da namreč mešanica vseh treh barv črno barvo, v praksi pa umazano rjavkasto.

Slika 5: RGB-red greenblue

Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Barvni_model_RGB, 6.9.2012

6.1.1 Pomen barv

Barve imajo v 90 sekundah najmočnejši vpliv. Vsaka barva ima na ljudi čustven in psihološki naboj, ki nanje vpliva. Ljudje se namreč na različne barve odzivamo na drugačen način, vendar so ti odzivi pri ljudeh lahko predvidljivi.

Dobra izbira barve lahko tako naredi na obiskovalca oz. gledalca močan vtis. Z dobro izbiro barve ga lahko motiviramo ali odvrnemo od nakupa.

Svetle tople barve pritegnejo in dajo videz približevanja. Uporabimo jih tudi za poudarjanje pomembnih elementov. (Parker, 1997, 171)

Hladne barve ne izstopajo in videti so, kot da se oddaljujejo. Modra barva je hladna, ki je lahko oddaljena in neprijazna ali pa mehka in pomirjujoča. (Roger C. Parker, 1997, 172)

»Barva je občutek, ki (pri ljudeh) izhaja iz zmožnosti očesa za ločevanje treh različnih filtriranih slik. Na zaznavanje barve vplivajo dolgotrajni pojavi (vzgoja) opazovalca in tudi kratkotrajni kot so bližnje barve. Izraz barva označuje tudi lastnost svetlobnih virov, ki jih lahko zaznava oko.« (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Barve>, 12.11.2012)

Barve imajo svoje specifične reakcije na določene skupine ljudi. Vzbujaajo nam čustva, asociacije, zato je dobro, da si ogledamo, kaj nam kakšna barva sporoča. Zanimivo je tudi, da ima ena barva lahko več pomenov v različnih okoljih: npr. rdeča na znaku stop pomeni opozorilo, rdeče srce ljubezen in strast.

Barva	Pomen	Kulturološki pomen
rdeča	moč, energijo, ljubezen, toploto, strast, agresijo, nevarnost; stimulira hitrejšo dihanje in utrip srca;	Kitajska: izražanje praznovanja in sreče. V kombinaciji z belo: moč obeh barv je pomembnost. V poslu jo povezujemo z obvezo (obvezujočo).
modra	zaupanje, konzervativnost, varnost, tehnologijo, čistost, red, oproščenje;	Najbolj varna barva za uporabo po vsem svetu, saj nima znanih negativnih kulturoloških značilnosti. Na Kitajskem predstavlja nesmrtnost. Za Žide je sveta barva. V hinduizmu je barva boga Krišne. V poslu namiguje na finančno odgovornost in zanesljivost.
zelena	naravo, zemljo, zdravje, srečo, ljubosumje, denar, obnovo, obilje, svobodo, rast, razvoj;	V poslu sugerira na status in premožnost. Je najlažje gledljiva barva, na človeka deluje pomirjajoče.
rumena	optimizem, veselje, upanje,	Na Kitajskem ta barva pomeni vladarsko

	filozofijo, nepoštenost, izdajo, strahopetnost;	bravo. V zahodnih kulturah v povezavi s srečo, veseljem in otroci. V poslu namiguje na intelekt in uglašenost. Povečuje tudi koncentracijo in stimulira metabolizem. Je najtežje gledljiva barva, zato je tudi najneprimernejša za uporabo v besedilu.
vijolična	duhovnost, skrivnostnost, kraljevskost, moč, krutost, preobrazbo, aroganco, homoseksualnost;	Je problematična barva. V katoliški Evropi je dolgo časa imela povezavo z žalovanjem in smrtjo, v ZDA in mnogih drugih kulturah jo povezujejo z mistiko, novo dobo in alternativnimi religijami, v srednjem vzhodu s prostitucijo. Vijolično moramo uporabljati premišljeno. V poslu pomeni kvaliteto in dovršnost. Najpriljubljenejša barva med umetniki.
oranžna	energijo, ravnovesje, toplino;	V ZDA izraža cenenost.
rjava	zemljo, zanesljivost, udobnost, vztrajnost;	
siva / srebrna	intelektualnost, futurističnost, eleganco, žalost, skromnost, preprostost, razkroj;	
bela	čistost, natančnost, nedolžnost, sterilnost, smrt;	Pri predstavitvi podjetja daje vtis svežine in sigurnosti.
črna	moč, seksualnost, skrivnostnost, strah, nesrečo, smrt, sofisticiranost, eleganco, drznost, moč, avtoriteto;	Za ozadje jo uporabljamo po tehtnem premisleku, glede zelenega sporočila (primerna pri umetniških predstavah, foto galerijah, predstavah modelov, parfumov).

Tabela št. 1: Pregled pomena barv

Vir: Wagner, 2006, 289

6.1.2 *Razpoloženje in značaj*

V vsakdanjem življenju se srečujemo z neverbalno komunikacijo, ki se kaže v kretnjah, mimiki in tudi v barvah. Ljudje se na spletišču odzivamo tudi na to komunikacijo. Zato je nadvsepomembno, da izberemo ustrezne barve. Barvitost strani vpliva na čustva, ki jih želimo spodbuditi obiskovalcu.

Z barvami lahko vplivamo na razpoloženje obiskovalca in značaj strani. Nežna uporaba hladnih barv deluje sproščeno, elegantno in čvrsto. Globoke in tople barve nakazujejo razburjenje .

Barvne kombinacije vplivajo na čitljivost. Zraven klasične črno-bele kombinacije sta čitljivi tudi črna in rumena ter oranžna in bela kombinacija, podobno kot prometni znaki.

V začetnih fazah projekta moramo vedeti, kje in zakaj nameravamo uporabiti določeno barvo.

6.1.3 *Barvna harmonija*

Barvna harmonija pomeni ubranost določenih barv, ki med sabo tvorijo harmonijo na osnovi podobnosti ali kontrastov. Na osnovi podobnosti se lahko barve skladajo glede na svetlost, barvnost (harmonija toplih / hladnih barv) ali nasičenost (harmonija pestrih / manj pestrih barv). Na osnovi kontrastov tvorijo harmonične diade, triade, tetrade, pentade ali heksade, ki se oblikujejo skladno z ujemanjem v barvnem krogu.

6.1.4 *Barvni kontrasti*

Ustvarimo lahko različne barvne kontraste:

- kontrast barve k barvi (rumena – zelena),
- toplo – hladni kontrast (rdeča – zelena);
- svetlo – temni kontrast (svetlo rdeča – temno rdeča);
- komplementarni kontrast (rumena – vijolična, oranžna - modra);
- kontrast barvne količine / kvantitete (rumena:vijolična=1:3);
- kontrast barvne kakovosti / kvalitete (čista, nasičena, pestra, manj pestra);
- sočasni / simultani kontrast (vpliv ene barve na drugo);

- zaporedni / sukcesivni kontrast (nastane kot paslika).

(Vizualne komunikacije, Kreativna šola Atelje 205, 14)

6.2 *Pisava*

Spletna stran je narejena za komuniciranje, ne glede na to, ali govorimo o spletni strani, izobraževalni strani ali socialnem omrežju. Pisava je ključnega pomena.

(Beaird, 2007, 117)

Pisave na spletu

Na spletu ni pomembno, ali imamo na operacijskem sistemu nameščenih 5 ali 5000 pisav . Razmišljati moramo o najmanjšem skupnem imenovalcu. Število družin pisav, ki imajo podporo pri pomembnejših operacijskih sistemih, je zelo malo.

Podprte pisave na windowsih in mac računalnikih imenujemo safe list ali varni seznam.

Arial
Arial Black
 Comic Sans MS
 Courier New
 Georgia
Impact
Times New Roman
 Trebuchet MS
 Verdana

Slika 6: Seznam varnih pisav

Vir: Beaird, 2007, 119

Na srečo nam font-family omogoča večjo izbiro pisav. Ta se nanaša na večjo količino pisav. V kolikor prva pisava ni na voljo, bo uporabljena druga, tretja ... oz. naslednja v vrsti. Na koncu je pametno, da tudi zapišemo tip pisave. Poznamo namreč več tipov pisav, to so: sans serif, serif, ročne pisave, pisave z določeno širino, nove pisave in dingobot.

font-family: 'verdana', 'geneva', 'lucia grande', sans-serif;

Slika 7: Font-family

Vir: Lasten

Od leta 2010 lahko ravno tako s klicanjem css @ font-face uporabimo katerokoli pisavo, četudi ni nameščena na uporabnikovem računalniku. Edino, kar moramo narediti, je to, da jo namestimo na strežnik in uporabimo naslednjo css kodo:

```
@font-face{
    font-family:"ime_pisave";
    src:url("datoteka_na_strežniku/ime_pisave" format ("opentype"));
}
h1
{
    font-family:"ime_pisave", Arial, sans-serif;
}
```

Slika 8: @font-face

Vir: Lasten

7 BESEDILO

7.1 Bloki besedila

»Prvi vtis, ki ga dobi uporabnik, namreč ni vsebina, ampak vzorec, ki ga tvorijo bloki besedila. Bloke besedila moramo zato postaviti v skladu s predpisanimi obrazci v oblikovalske mreže, ki sestavljajo harmonično kompozicijo.«

»Blok besedila mora ustvarjati kontrast. Nezanimivo stran, ki spominja na velik siv blok, izboljšamo z nekaj preprostimi zvijačami. Na začetek bloka postavimo večjo črko, uporabimo razne grafične motive, črtice, kvadratke ipd. Seveda vse v okviru kompozicije.«

(Hribar, 2005, 17)

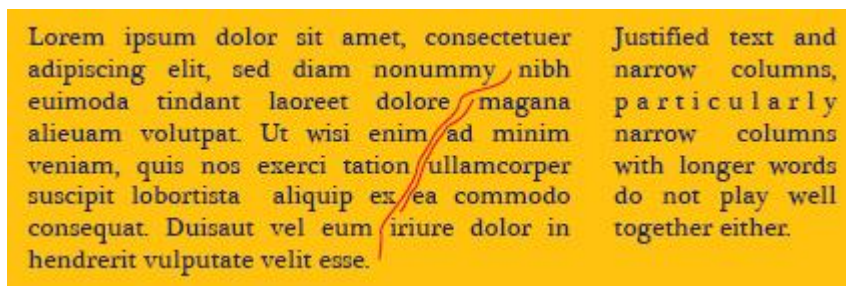
7.2 Poravnava vrstic

Besedila v revijah, knjigah ... na splošno v tiskovinah so poravnane obojestransko. Kadar imamo obojestransko poravnavo, se besedilo razporedi tako, da imamo ravne linije na levi in desni strani.

Omenjeno poravnavo lahko uporabimo tudi na spletu, vendar je dobro, da razmislimo o naslednjih dveh opozorilih:

1. Skozi besedilo teče reka.

Občasno imamo okoli nekaterih besedil v eni vrsti več prostora kakor v drugi, zato nastane t. i. tekoča reka ali kanjon v soteski kakor na spodnji sliki, kar je za bralca moteče.

Slika 9: Moteča reka pri branju besedila

Vir: Beaird, 2007, 131

1. Kaj mi govoriš?

Problem tekoče reke se še poslabša v ozkih stolpcih. Besede bodo pogosto ali izolirane ali raztegnjene skozi celoten stolpec. Večina programov lahko odpravi to pomanjkljivost, ne pa spletni brskalniki.

Glede na to, da obojestranska poravnava ni zaželena, imamo na izbiro še naslednje tri: levo, desno in center. Kadar uporabljamo navedene tri možnosti, ostaja prostor med črkami in besedami konstanten. Problem tekoče reke se lahko pojavi v katerikoli poravnavi, ampak možnosti za nastanek pri zadnjih treh je manjša.

Na Usabilitynews (<http://psychology.wichita.edu/surl/usabilitynews/72/columns.asp>, 26.11.2012) so iskali razlike v hitrosti branja pri levi in obojestranski poravnavi, pri čemer so pokazali, da je pri tekstu v enem ali treh stolpcih boljša izbira leva poravnava. Ob uporabi dveh stolpcev je berljivost boljša pri obojestranski poravnavi.

7.3 Dolžine vrstice

Tako v tiskanih medijih kot tudi na internetu se je potrebno zavedati, da dolžina vrstice teksta lahko znatno vpliva na hitrost branja. Predolge vrstice naprimer pomenijo, da se mora oko ob branju ene vrstice kar precej premakniti z leve na desno, kar pomeni dodatno naprezanje pri dolgih tekstih. Druga težava se pojavi ob prehodu v novo vrstico, saj je naslednjo vrstico včasih težko najti. Po drugi strani kratke vrstice pomenijo več skokov v novo vrstico, kar pa spet pomeni dodatno naprezanje. Zato je vedno priporočljivo tekstu določiti neko primerno dolžino vrstice (oziroma širino teksta) ter s tem omogočiti uporabnikom lažje branje. Ta velikost naj bo podana v relativnih enotah (npr. em), saj s tem zagotovimo, da bodo pri večjih pisavah tudi vrstice daljše, kar se zdi smiselno, saj bo v eni vrstici enako število znakov.

Na Usability test (<http://psychology.wichita.edu/surl/usabilitynews/72/columns.asp>, 26.11.2012) so z raziskavo pokazali, da se besedilo z daljšimi vrsticami sicer bere hitreje, a je manj razumljivo kot tako s krajšimi vrsticami.

Idealna širina teksta je lahko precej odvisna od dolžine samega teksta, uporabnikov (starost ...). V več virih (npr. Max Design (<http://www.maxdesign.com.au/presentation/em/>,

26.11.2012)) lahko zasledimo, da naj bi bila idealna dolžina vrstice na ekranu okrog 30 em, oziroma nekje od 45 do 65 znakov.

Primerna širina vrstice vpliva tudi na višino le-te.

(<http://uporabnost.info/uporabnost.pdf>, 26.4.2012, 11)

7.4 Višina vrstice

Višina vrstice oziroma sorodna enota razmik med vrsticami podaja, kakšen je razmik med dvema vrsticama teksta. Kot je najbrž znano, pravilen razmik pripomore k berljivosti. Premajhen razmik pomeni, da so vrstice bolj stisnjene skupaj, kar pomeni, da se lažje izgubimo, torej ne vemo, v kateri vrstici smo, oziroma katera je naslednja. Prevelik razmik lahko pomeni, da samo besedilo postane predolgo, kar na internetu pomeni več "scrollanja". Predpisan razmik med vrsticami za seminarske naloge je naprimer 1,5 vrstice, kar pomeni polovico višine ene črke med spodnjim robom trenutne in zgornjim robom naslednje vrstice. Tudi na internetu se pokaže, da so vrednosti okoli te ravno pravišnje. Velikost vrstice skoraj po pravilu določimo relativno. Za dosego zgornjega 1,5-vrstičnega razmika bi torej v css-ju zapisali: `line-height:1.5 em`.

Višina vrstice mora biti odvisna tudi od dolžine le-te. Pri daljših vrsticah bralec namreč težje loči med samimi vrsticami, oko zaide, zato naj bodo le-te višje in tako lažje berljive.

(<http://uporabnost.info/uporabnost.pdf>, 26.4.2012, 12)

7.5 Kje se pojavijo problemi?

Problem podajanja velikosti pisav absolutno je, kot že rečeno, da uporabniki Internet Explorer-ja (kar je zaenkrat še vedno več kot polovica uporabnikov interneta) ne morejo povečati pisav, če se jim ta zdi premajhna za branje, oziroma pomanjšati, če se jim zdi prevelika. Pri ljudeh, ki slabše vidijo, to lahko pomeni, da ne bodo mogli prebrati vsebine na spletni strani. Vendar imajo tudi relativne velikosti svoje minuse. Pri sveži namestitvi brskalnika je privzeta velikost pisave navadno nastavljena na 16 px, kar je ogromno. Zato si nekateri zmanjšajo to vrednost na recimo 10 px, da lahko normalno berejo tudi strani brez definirane velikosti pisave. Veliko ljudi sploh ne ve za to nastavitve, zato imajo še vedno privzeto velikost 16 px, čeprav se jim to morda zdi preveč.

(<http://uporabnost.info/uporabnost.pdf>, 26.4.2012, 13)

8 PISAVA

8.1 Pisava Serif

Zgodovinarji verjamejo, da ima pisava serif korenine v Rimskih kamnitih rezbarijah. Večina oblikovalcev se pri serifnih pisavah odloči za Times New Roman, čeprav obstaja veliko zanimivih variacij serif oblik. Pri odločitvi glede pisave je dobro, da pomislimo, kakšen glas želimo, da ima naše besedilo.

V serifih imamo naslednje podskupine:

1. Old serif, ki so prišli iz čopičnih linij iz Italije. Prepoznamo jih po mehkem prehodu iz debelih in tankih črt ter zaobljenih robovih.
2. Transitional serif, ki ima zaobljen kot, ki povezuje glavno črto s serifom.
3. Moderen serif se od transitional serifa razlikuje po 90 ° kotu in popolni ravni liniji, ki tej pisavi doda modernejši in bolj mehanski glas oz. zvok.

Slika 10: Serif pisave

Vir:Beaird, 2007, 133

Današnji moderni serifi asociirajo na eleganco sofisticiranosti in modo. Predstavljajo zelo dobro brezčasnost, bolje kakor prikazujejo odločno modernost. Zaradi svojih čistih in detajlnih linij, so moderne serifne pisave samo za naslove.

V poznih 80-ih, ko je postalo oglaševanje bolj razširjeno v prostorih in letakih, je bilo potrebno pritegniti pozornost ljudi z bolj odebeljeno obliko serifnih pisav. Takrat so bili predstavljeni **slabi serifi**, kot je npr. Rockwell.

(BeairdJason, 2007, 133-135)

8.2 Sans serif

Začetki san serifa so bili v letu 1800, vendar so bili predstavljeni groteskno. Ljudje so se sčasoma navadili nanje in 1920. leta so se nekateri prepirali, da jih morajo odstraniti.

Čeprav jih veliko uporabljamo tudi danes in njihova uporabnost še vedno narašča, imajo čistejši in sodobnejši občutek. Najbolje se izkažejo kot naslovi, zlasti kadar imajo besedilo v serifni obliki. To je bila dolgoletna praksa v tiskanih medijih. Na spletu je ravno obratno. Oblikovalci uporabljajo san serif za besedilo, za naslove pa serifno pisavo. Sans serif je lažje berljiv v manjših velikostih. Največkrat uporabljena sans serifa sta Arial in Verdana. Obe pisavi najdemo tudi v obeh večjih in glavnih operacijskih sistemih, čeprav ju oblikovalci ne marajo preveč. Menijo, da sta prepogosto uporabljena in preveč splošna. Pisavi sta sicer zelo uporabni za telo besedila, ker je njuna oblika nevtralna.

8.3 Prostorodne pisave

Lastnoročna pisava ima neenakomerno obliko, poravnava črk ter prostora med črkami. Rezultat tega je težka berljivost, vendar deluje kot simbol človečnosti in daje pridih osebnosti v predstavljeno besedilo.

Shall we visit the Winery?
Bickham Script Pro

Cake Baker
LHF Cosmic Cursive

Fresh Artichokes
ArtBrush

STRAIGHT UP GANGSTA
Bring tha noize

Slika 11: Primeri ročnih pisav
Vir: Beaird, 2007, 137

Lastnoročne pisave zagotavljajo osebnost brez človeške napake. Črkovanje in poravnava sta konstanti kakor tudi prostor med črkami, če je dobro oblikovana.

8.4 Pisave s fiksno dolžino

Te pisave imajo enako razdaljo med črkami in so oblikovane tako, da imajo podobno širino. Osnovno so bile oblikovane zaradi tehnične omejitve pisalnih strojev.

Danes so v uporabi zaradi programerjev in računovodij. Kadar ti profesionalci pišejo kodo ali prikazujejo tabelarične podatke kot tekst, je pomembno, da so znaki poravnani v vrstah in kolonah.

8.5 Novodobne pisave

Nove ali dekorativne pisave predstavljajo večino pisav, ki so na spletu dosegljive zastonj. Zelo uporabne so za oblikovanje logotipov in dekorativnih elementov. Preden se odločimo za njihovo uporabo, je pametno premisliti o naročnikovih željah, potrebah in ciljni publiki. Podjetja običajno že imajo osnovno idejo izgleda in jim ga lahko s tem uničimo. Obstaja možnost, da bodo želeli nekaj povsem drugačnega. Zato pri spletnem oblikovanju pustimo domišljijo prosto pot, saj bo naročnik želel stran z bolj osebnim prizvokom.

Slika 12: Primeri novodobnih pisav
Vir: Beaird, 2007, 141

8.6 Izbira pisave

Čeprav poznamo vse, kar je možno o tipografiji, se je še vedno težko odločiti, katera je primernejša. Temu je tako zaradi licenc in čustvenih asociacij. Izbira je vezana enako močno na umetniške licence, kakor tudi čustvene asociacije in tehnično plat.

Za dobro izbrano pisavo moramo prvotno definirati, kakšna čustva želimo vzbuditi v bralcu. Postavimo si naslednji dve vprašanji:

1. Želimo stran prikazati kot sodobno, mladostno ali kot razumno, poslovno?
2. Želimo narediti tematsko spletno stran ali konvencionalno oz. standardno?

Če lahko odgovorimo na zgornji vprašanji in razmišljamo o pisavah na čustvenem nivoju, se bomo temu primerno odločili za ustrezno pisavo.

Zapomniti si moramo, da ni slabih pisav, so samo slabo izbrane. Kadar oblikujemo spletne strani, je pametno uporabiti samo 4 različne pisave. Pri tem je dobro, da se izognemo situaciji z dvema različnima serifnima pisavama ali dvema sans-serifnima pisavama v enem projektu.

(BeairdJason, 2077, 145)

8.7 Velikosti pisave

W3C priporoča podajanje pisav v relativnih enotah (em, ex, % ...).

Velika večina spletnih brskalnikov ima možnost nastavljanja privzete velikosti pisave. To nam pove, kakšne velikosti bo pisava na strani, ki tega ne podaja. Prav tako bo to privzeto velikost upoštevala spletna stran, ki podaja velikost v relativnih enotah. Tako prepustimo uporabniku, da gleda besedilo v velikosti, ki si jo sam želi. Zraven tega še brskalnikom omogočimo s klikanjem »večja« ali »manjša« pisava spreminjanje po lastni željah. Druga možnost je, da jo damo v absolutnih enotah px, pt, cm ... S tem načinom mi določimo velikost in ni odvisna od uporabnikovih nastavitev. Pri nekaterih brskalnikih (Mozilla, safari, konqueror ...) lahko uporabnik kljub temu spreminja velikost pisave. Opera nam tudi omogoči, da povečamo celotno stran.

Če želimo, da so pisave na naši strani velike tako, kot želimo mi, ampak vseeno omogočimo uporabniku prilagajanje, je morda pametno pisavo definirati kot absolutno ter v samo stran vključiti možnost spreminjanja velikosti.

(<http://uporabnost.info/uporabnost.pdf>, 26.4.2012, 12)

9 DOBRA ALI SLABA STRAN

Obstajata dva osnovna principa ocenjevanja spletne strani, ali je dobra ali je slaba. Eden ocenjuje uporabnost in funkcionalnost strani, drugi njeno vizualno predstavitev. Nekateri ljudje se ujamejo v zanko vizualizacije strani in popolnoma pozabijo na uporabnost in funkcionalnost. Na drugi strani pa imamo uporabniške gurue, ki dajo veliko na uporabnost in pozabijo na vizualni del. Zato se moramo pri izdelavi spletnih strani potruditi, da zadovoljimo oba kriterija. Ključnega pomena pri strani je komunikacija, ki jo vzpostavimo z uporabniki.

Zares pomembno je, da elementi delujejo kot ena povezana celota. Uporabniki so zadovoljni, ker:

- je primerna oblika in jih privlači vsebina,
- je enostavna navigacija in
- posamezna stran pripada eni strani, enotno ozadje.

(Beaird, 2007, 5)

10 CMS

ContentManagementSystem (CMS, slovensko *sistem za upravljanje vsebin*) je sistem, ki omogoča urejanje in vzdrževanje vsebine spletnih strani brez znanja označevalnega jezika HTML. Urednik spletne strani tako lahko samostojno spreminja besedila, slike in druge elemente spletne strani brez pomoči podjetja ali osebe, ki je stran izdelalo.

Osveževanje spletne strani s CMS sistemom je zelo preprosto, podjetja in posamezniki pa želijo redno ažurirane strani, zato je CMS vedno bolj priljubljen.

Z njim lahko dodajate nove vsebine ali osvežujete stare, v večini CMS sistemov je omogočeno tudi nalaganje slik in drugih večpredstavnostnih vsebin ter vključevanje dodatkov (angleško *add-ons, plugins, extensions, mods*).

Med CMS sisteme uvrščamo tudi Wiki sisteme (npr. MediaWiki, na katerem deluje Wikipedija) in bloge (Wordpress). Najbolj razširjen CMS je odprtokodna Joomla, razširjena pa sta tudi Drupal in Plone. Najbolj znana in razširjena lastniška rešitev (močno zastopana predvsem v poslovnih okoljih) je Microsoft SharePoint.

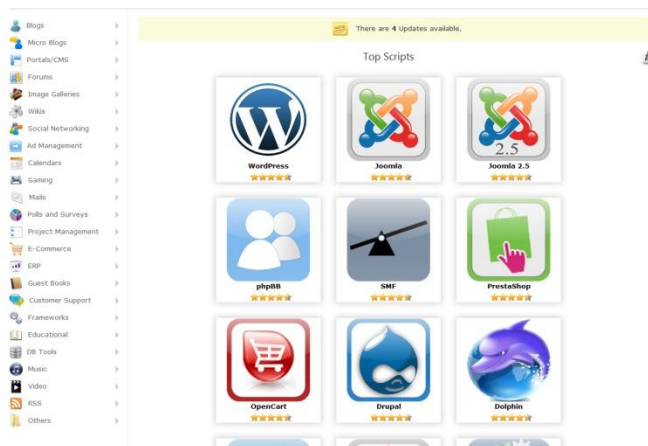
Poznamo različne tipe CMSjev:

- Enterprise CMS (ECMS),
- Web CMS (WCMS),
- Sistem za upravljanje datotek (DMS),
- Sistem za upravljanje mobilnih vsebin,
- Sistem za upravljanje komponentnih vsebin,
- Sistem za upravljanje multimedijskih vsebin.

(http://sl.wikipedia.org/wiki/Sistem_za_upravljanje_vsebin, 8.5.2012)

10.1 Namestitev wordpress

V Cpanelu gremo pod Softaculous, kjer imamo veliko različnih OpenSource portalov, spletnih trgovin, forumov, galerij, anket ... Po kliku na Softaculous pridemo do slike, kot jo prikazuje slika 12.

Slika13: Namestitev wordpresa na neoservu

Vir: Lasten

Izberemo Wordpress. Tam lahko izberemo ali Demo ali Install.

Mi želimo namestiti, zato kliknemo na Install in pridemo do naslednjega obrazca.

Slika 14: Izpolnitev obrazca za podatkovno bazo, domeno in administratorski del
Vir: Lasten

Najprej, kar vidimo in lahko izpolnimo, je SoftwareSetup:

1. ChooseProtocol oz. tukaj izberemo, kateri način protokola bi radi uporabili na strani.
2. ChooseDomain oz. tukaj izberemo svojo domeno ali pod domeno, na katero želimo namestiti WP. WP lahko namestimo tudi na pod domeno npr.: blog.domena.net.
3. In Directory napišemo, v kateri direktorij se mora namestiti, vendar ta direktorij še ne sme obstajati, saj ga naredi sam.

Nato sledijo nastavitve podatkovne baze.

4. Database name oz. tukaj napišemo ime podatkovne baze.

Te stvari so navadno že izpolnjene, spremenimo jih le, če imamo več namestitev ali imamo svoje želje. Nato sledijo nastavitve strani oz. Site Settings.

Site Settings

1. Site name ali ime strani. Tukaj vpišemo ime naše spletne strani.
2. Obvezno spremenimo Site Name in Site Description. Pod Site Description vpišemo našo stran.

Pri AdminAccountu napišemo podatke, s katerimi bomo dostopali do naše strani, spreminjali izgled, dodajali vsebine, dodajali sodelavce ...

Uporabiti moramo imena in gesla, ki so nam enostavna in si jih bomo zapomnili, a hkrati dovolj težavna. Primerna je kombinacija črk in števil.

Pri AdminEmail, navedemo svoj email, saj bomo na ta naslov dobili podatke, ko bomo dobili kakšen nov komentar na naš zapis, povezave z našo stranjo.

Tukaj izberemo jezik, vendar ker nimajo slovenskega, izberemo angleškega.

In še zadnje dejanje.

Pozor! Pri Emailinstallationdetails obvezno napišemo e-mail, ki deluje, saj dobimo nanj vse pomembne podatke o namestitvi Wordpressa.

Namestitev traja samo par minut in na Email dobimo obvestilo o namestitvi worpressa.

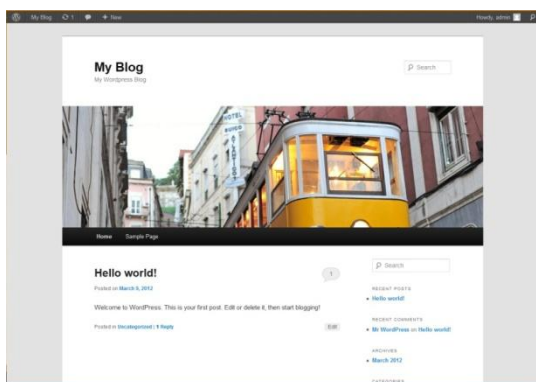
```
A new installation of WordPress 3.3.1 has been completed. The details of the installation are
shown below:
Path : /home/medianit/public_html/wp
URL : http://medianita.si/wp
Admin URL : http://medianita.si/wp/wp-admin/
Admin Username : admin
Admin Password : pass
Admin Email: admin@medianita.si
MySQL Database : medianit_wp7357
MySQL DB User : medianit_wp7357
MySQL DB Host : localhost
MySQL DB Password : 7SP6h3v0jq
Time of Installation : March 8, 2012, 10:49 pm
```

Slika 15: Prejeto obvestilo na mail o namestitvi wordpressa

Vir: Lasten

10.2 Predstavitev

V kolikor kliknemo na prvo povezavo v e-mailu, ki smo jo dobili, se nam odpre osnovna Wordpressova stran.

Slika 16: Izlged prve strani takoj po namestitvi

Vir: Lasten

To je osnovna wordpressova stran, ne da bi mi kaj spreminjali.

Ko odpremo drugo povezavo, sledi administratorski vhod.

Slika 17: Administratorski vhod

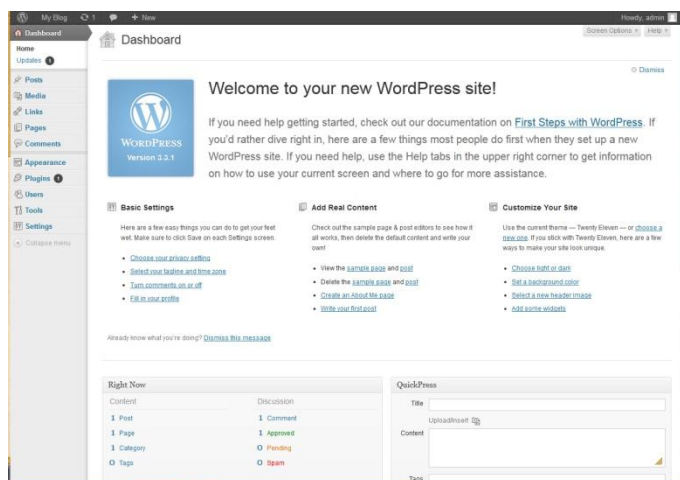
Vir: Lasten

V okvirček pod napisom username napišemo uporabniško ime, ki smo si ga izbrali. V kolikor nismo ničesar spreminjali, ampak pustili, tako kot je predlagal wordpress, vpišemo admin.

V naslednji okvirček vpišemo geslo, ki smo si ga izbrali. Priporočljivo je, da okvirčka pred remember mene **odkljukamo**. Bolje je, da si geslo zapišemo v kašno beležko. Sledi LogIn.

Sedaj smo se prijavili na samo administratorsko stran, kjer lahko ustvarjamo vsebine. Vendar preden začnemo urejati, je dobro, da spoznamo meni v njem in izraze v njem.

10.3 Dashboard ali nadzorna plošča

Slika 18: Izgled namizja v wordpressu

Vir: Lasten

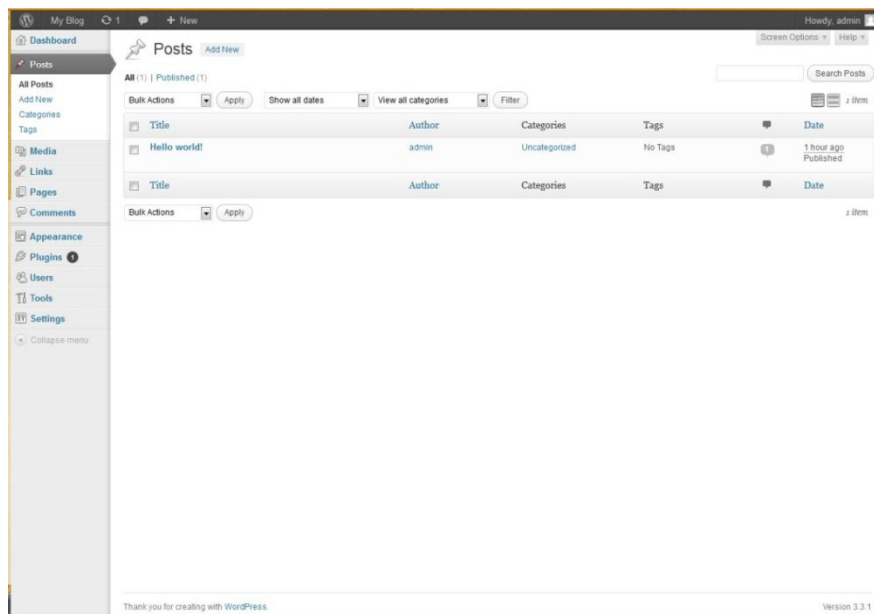
V dashboardu ali nadzorni plošči imamo nadzor nad vsebino, dodatki, hitrem objavljanju vsebine, prihajajočimi linki in novicami v samem wordpressu. Novice nam pridejo vedno prav, saj nam objavljajo novosti in spremembe.

10.4 Posts

Naslednji meni je post oz. položaj vsebin, ki so objavljene na blogerski način. V tem meniju imamo še podmenije, in sicer AllPosts, Add New, Categories in Tags.

AllPosts so vidni takoj, ko stisnemo Posts in nam prikaže celotno vsebino, ki jo imamo na strani.

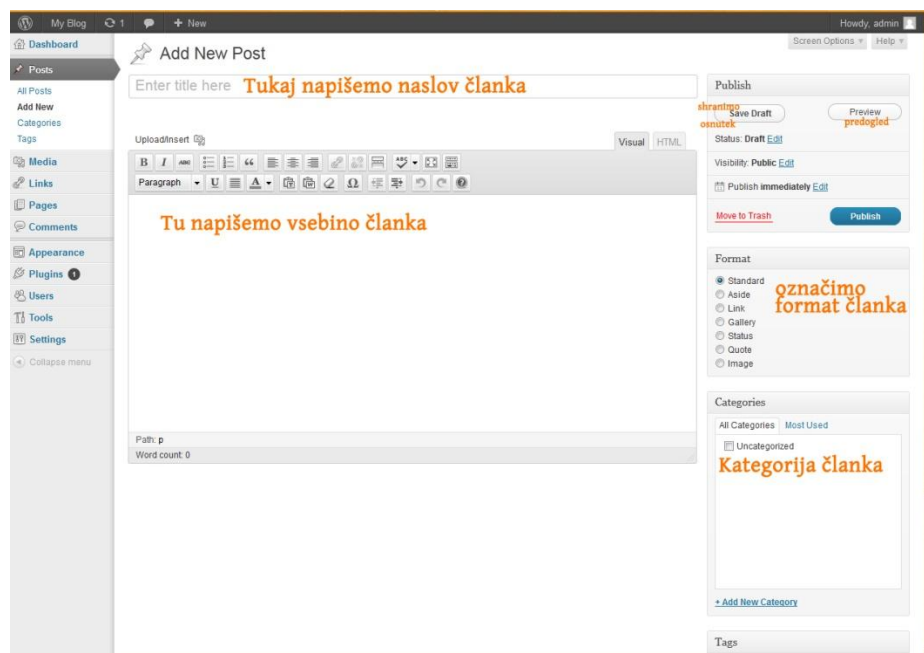
Lahko jo sortiramo glede na datum objave in kategorijo.

Slika 19: Članki v wordpressu

Vir: Lasten

10.4.1 Add New

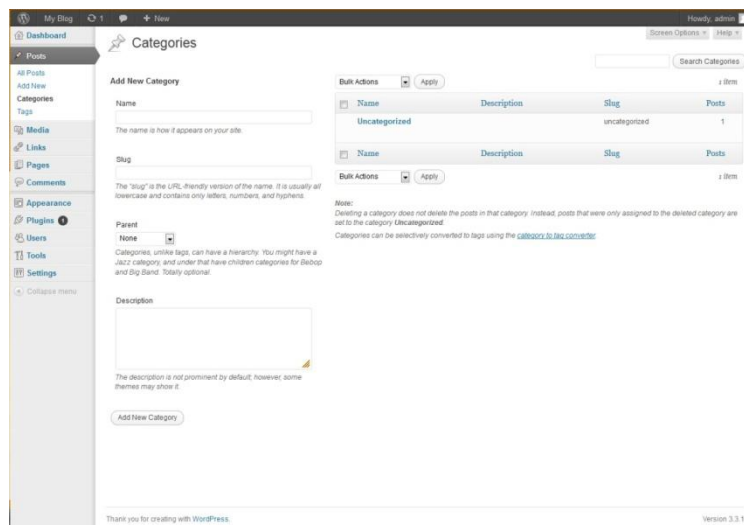

Slika 20: Kako dodajamo nove članke v wordpressu?

Vir: Lasten

10.5 Categories ali kategorije

Skrbijo za dobro organizirane članke in njihove vsebine. Povezujejo jih in jih lažje najdemo.

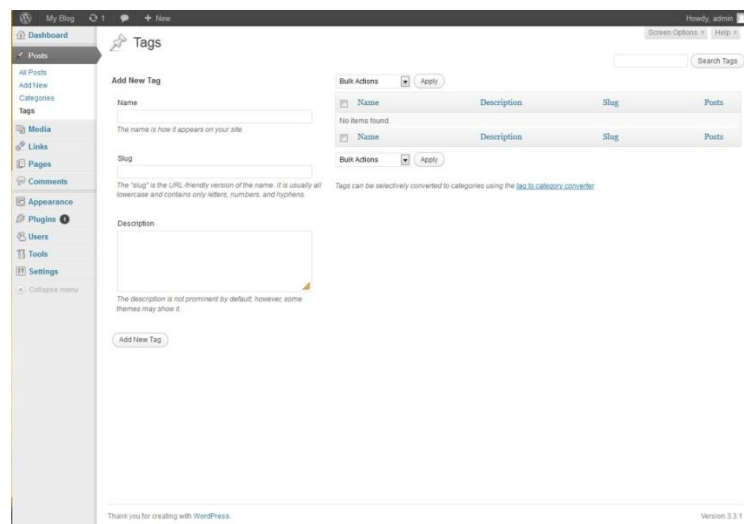

Slika 21: Kategorije v wordpressu

Vir: Lasten

10.6 Tagi ali značke

So kratke besede, ki so v povezavi s člankom, pa naj bo to video, slika ali tekst. Z njimi ljudje preko brskalnikov lažje pridejo do nas.

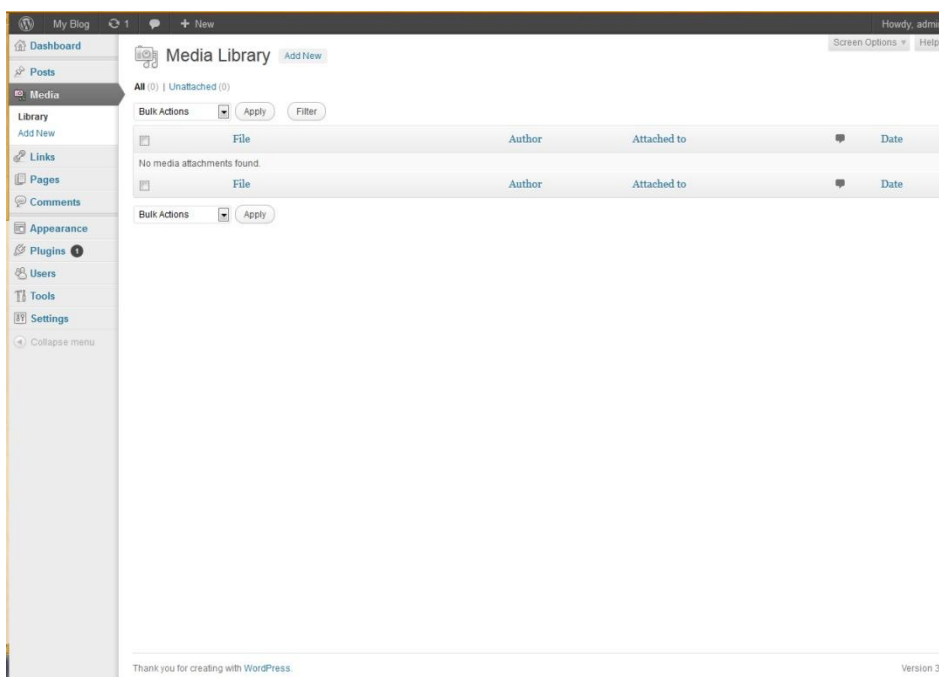

Slika 22: Značke v wordpressu

Vir: Lasten

10.7 Media

Na spletnih straneh radi objavljamo različne vsebine, od tekstovnega, video in slikovnega materiala. V tem meniju jih wordpress shranjuje. Tudi v tem imamo podmeni dodaj nov element. Dodajamo lahko vsebine do maksimalne velikosti 64MB. Ko je naša medijska vsebina naložena, jim lahko dodamo naslov in opis.

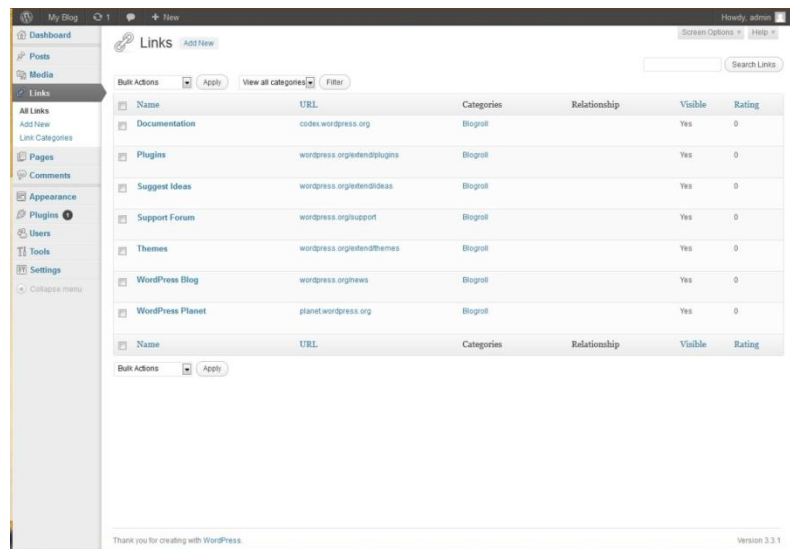

Slika 23: Medijske vsebine v wordpressu

Vir: Lasten

10.8 Links ali povezave

Na tej strani najdemo vse povezave, ki jih imamo na sami strani in tudi podatke, kje jih imamo. Tako kot članke lahko tudi povezave oblikujemo v kategorije. S tem lahko vplivamo na to, kje bodo določene prikazane in kje ne.

Slika 24: Povezave v wordpressu
Vir: Lasten

10.8.1 Addnewlink ali dodaj novo povezavo

Add New Link

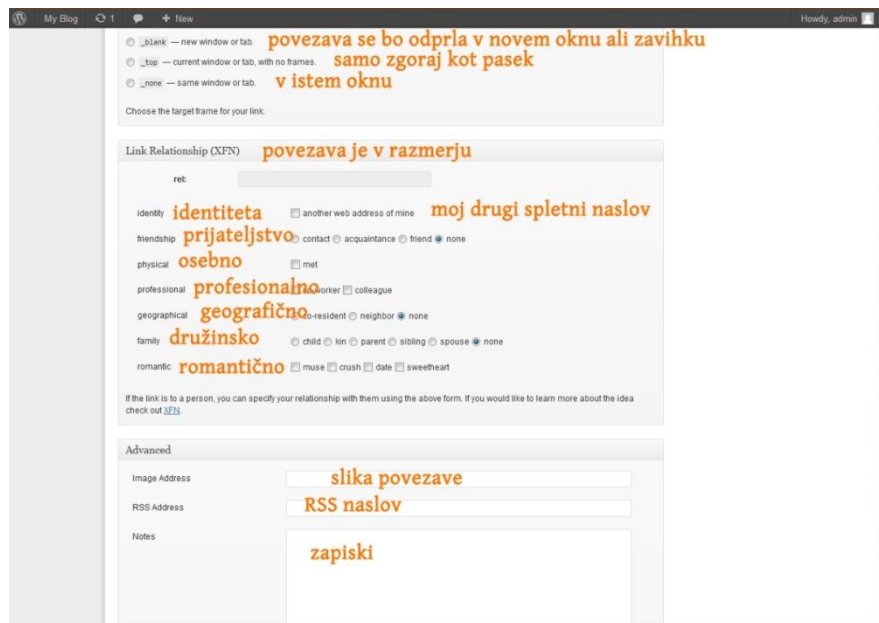
Name: ime povezave foto in video produkcija medianita

Web Address: spletni naslov http://medianita.si

Description: opis, ki je prikazan, kadar gremo z miško preko povezave

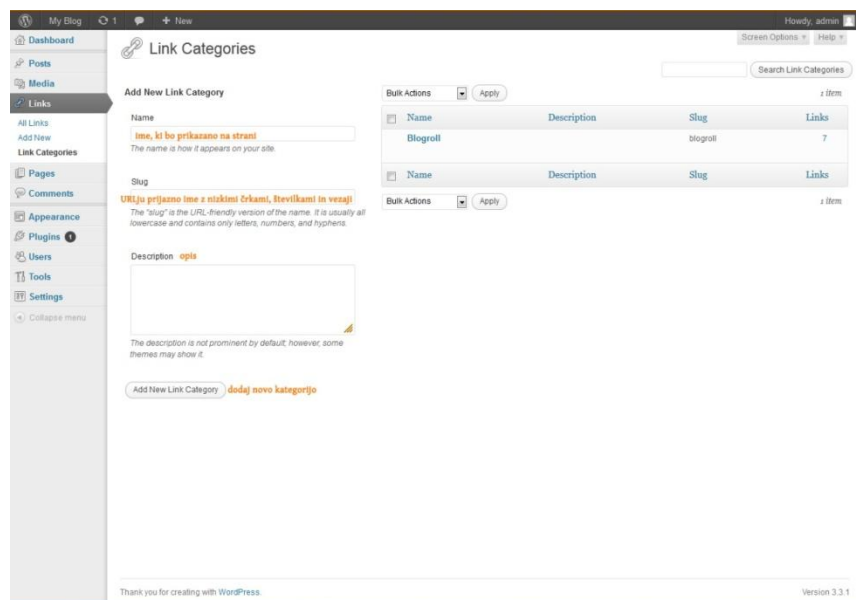
Categories: Most Used Kategorije povezav

Target: _blank, _top, _none

Slika 25: Urejanje povezav v worpdressu
Vir: Lasten

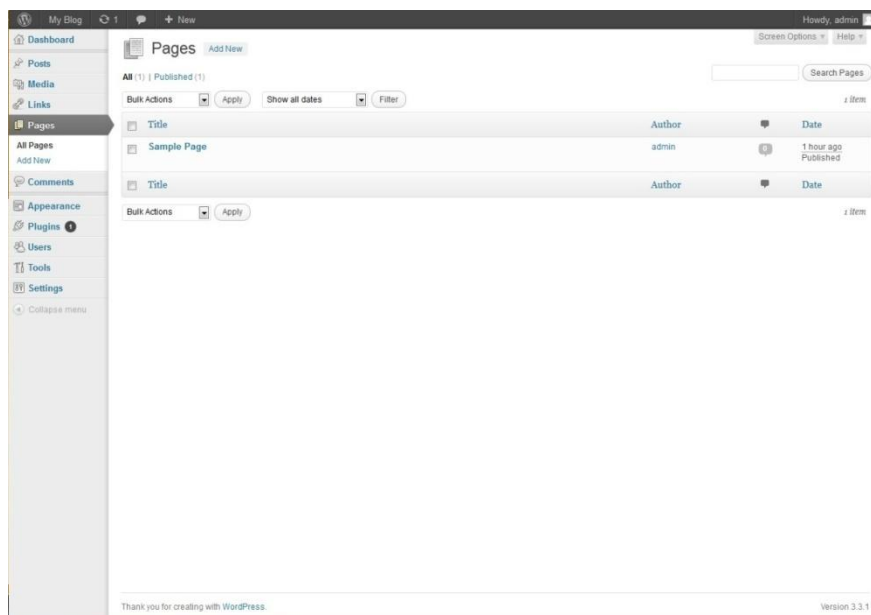
10.9 LinkCategories

Slika 26: Slika povezave
Vir: Lasten

10.10 Pages ali strani

Tukaj lahko dodajamo nove strani, ki so lahko statične ali pa imajo še svoje podstrani.

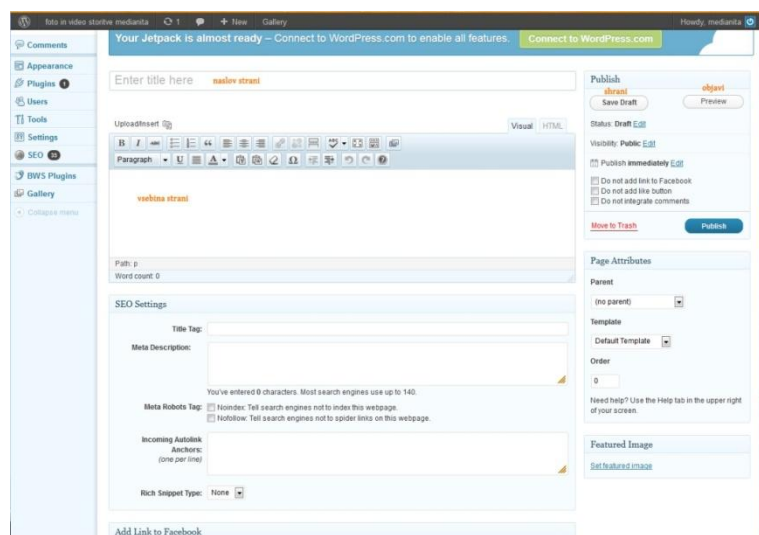

Slika 27: Slika strani v wordpressu

Vir: Lasten

10.10.1 Dodamo novo stran

Da dodamo novo stran v WP, kliknemo v podmeniju na Add NEW in odpre se nam slika, kako dodajati strani v tem podmeniju.:

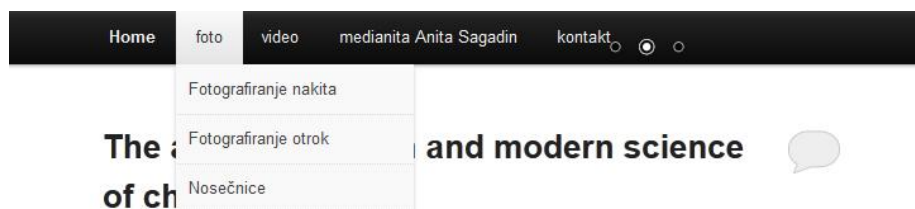
Slika 28: Predstavitev, kako dodajamo strani v wordpressu

Vir: Lasten

Da dodamo novo stran, moramo napisati naslov strani, vsebino strani.

V samo stran dodajamo vsebino na enak način kot pri post oz. blogovskem načinu. Edina razlika je v tem, da ja ta stran statična. Tukaj tudi ne moremo dodajati značk in kategorije.

V kolikor imamo željo ali potrebo po padajočem meniju, moramo izpolniti **Pageattributes**.

Slika 29: Padajoči meni v wordpressu in pageattributes
Vir: Lasten

Razložen primer:

Glavni starš je v tem primeru foto in njegove atribut nastavitve izgledajo takole:

Slika 30: Prikaz atributov na primeru:
Vir: Lasten

Za njegovo podstran fotografiranje nakita, fotografiranje otrok in fotografiranje nosečnice pa takole:

Page Attributes

Parent

foto

Template

Default Template

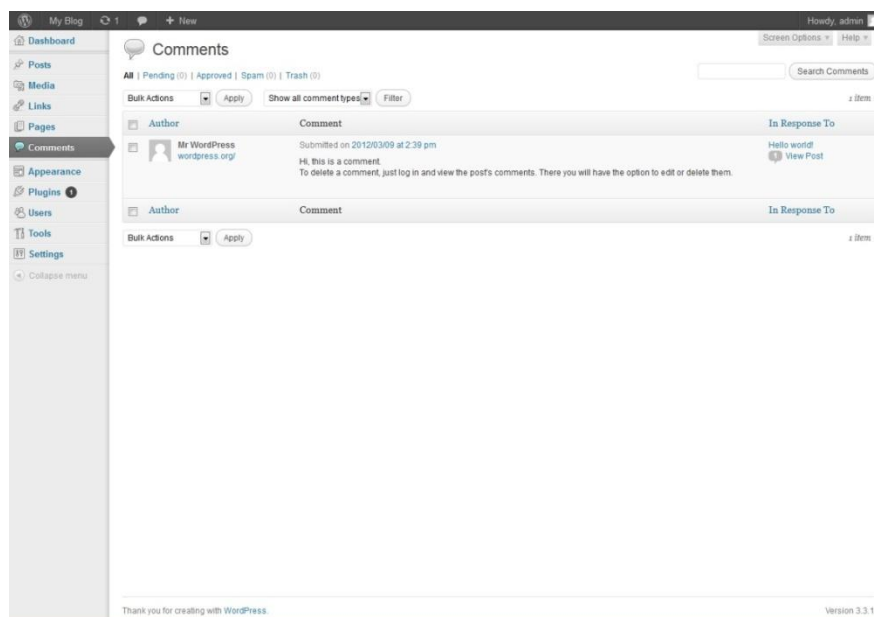
Order

0

Need help? Use the Help tab in the upper right of your screen.

Slika 31: Prikaz atributov na primeru
Vir: Lasten

10.11 Comments ali komentarji

Slika 32: Urejanje komentarjev v wordpresu

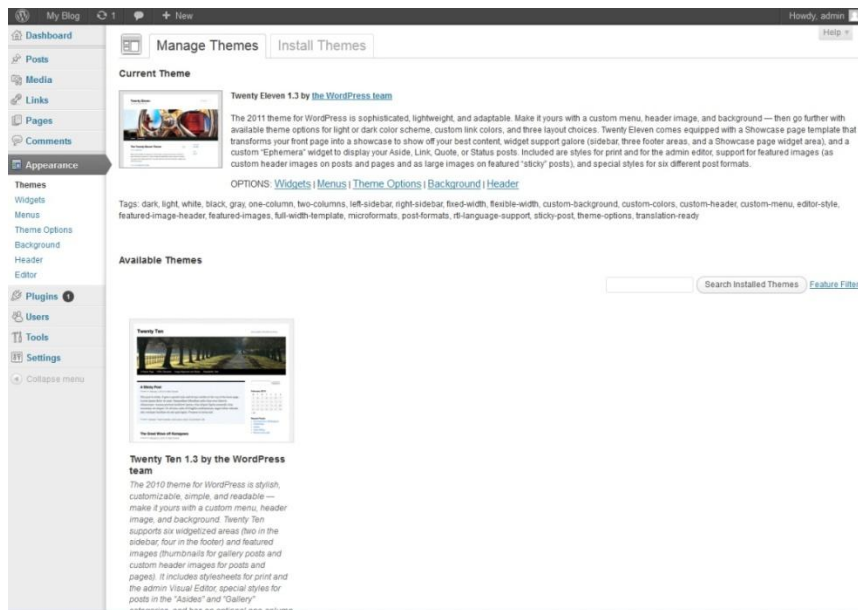
Vir: Lasten

Tukaj spremljamo in urejamo komentarje na naših spletnih straneh. Pomembno je tudi, da si namestimo program **Askimet**. On skrbi zato, da ne dobivamo odvečnih spamovskih komentarjev.

Vsak komentar posebej lahko spremenimo ali v celoti odstranimo. Odvisno je od tega, kako se mipočutimo oziroma kaj želimo. V samih nastavitvah imamo tudi možnost popolnoma odstraniti komentarje, v kolikor jih ne želimo. Vendar aktivnosti na strani nam prinašajo obisk.

10.12 Appearance ali izgled

Meni appearance ali izgled je pomemben za končni videz naše strani. Tukaj lahko nameščamo druge wordpresove teme, prilagodimo obstoječo ali celo naredimo svojo. Odvisno je od naših želja in potreb.

Slika 33: Urejanje tem oz. izgledov v wordpressu

Vir: Lasten

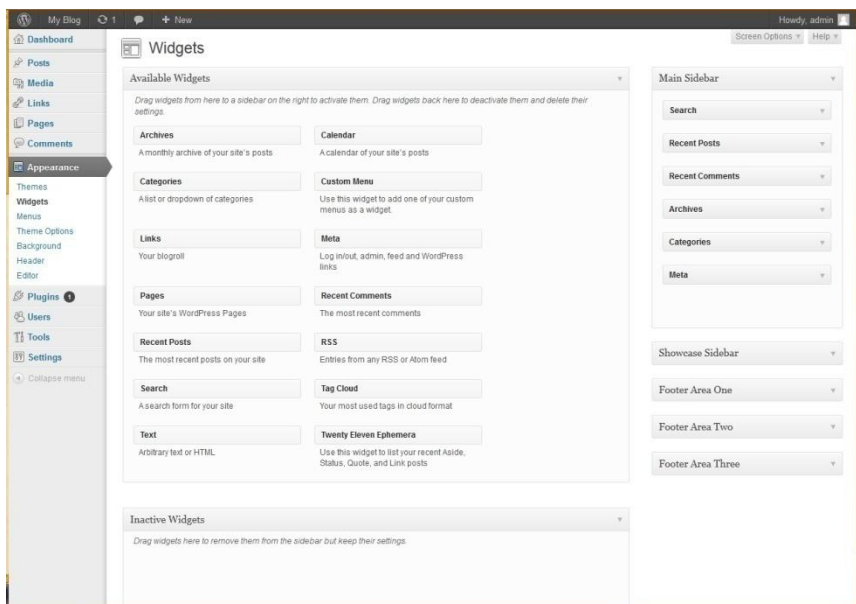
10.13 Theme ali oblika

Vsako spletno stran definira njena oblika, postavitve, vsebina in barve na strani. Lahko si naredimosvojo obliko ali se poslužimo že kakšne narejene in jo malce modificiramo in jo naložimo v tem delu.

Pri obliki je dobro, da vemo, kakšno postavitev spletne strani želimo imeti.

Brezplačne WP oblike najdemo na naslednji strani:
[http://wordpress.org/extend/themes/\(26.11.2012\)](http://wordpress.org/extend/themes/(26.11.2012)) in še kje drugje. V googlov iskalnik samo vpišemo WP freetemplates.

10.13.1 Widgets ali dodatki

Slika 34: Dodatki v wordpresu

Vir: Lasten

V osnovni temi imamo dodatke kot so: arhivi, kategorije, povezave, strani, zadnje objave, iskalnik, besedilo, koledar, meni po meri, meta, zadnji komentarji, RSS, oblak značk ali tag. Trenutno vidimo, da so v uporabljanju tisti, ki so zapisani pod oznako MainSidebar, in sicer: iskalnik, zadnje objave, zadnji komentarji, arhivi, kategorije in meta. Ostali trenutno nimajo svojih funkcij oz. niso v uporabi.

10.14 Plugins ali priključki

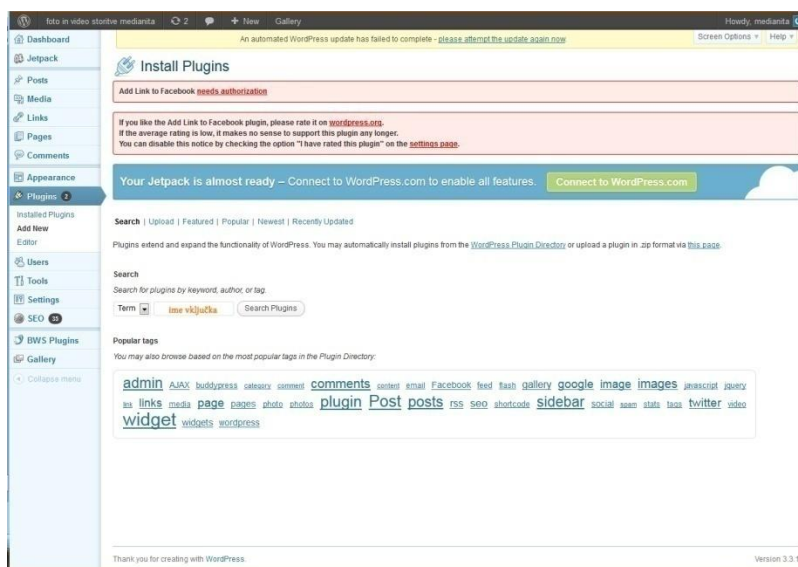
So zelo uporabni, saj povečajo funkcionalnost WP, čeprav lahko povzročijo tudi nekaj problemov. Zato je dobro, da poznamo njihove osnovne informacije.

Priporočljivo je, da uporabljamo samo tiste, ki jih potrebujemo. Tiste, ki jih ne potrebujemo, jih odstranimo.

Priključki nam omogočajo, da imamo lahko na strani tudi svojo spletno trgovino, povezujemo stran s socialnimi omrežji (Facebook, Twitter, Flickr ...), dodajamo obrazce, oblike ... Omejitve pozna samo naša domišljija.

Priključke poiščemo na naslednji povezavi: wordpress.org/extend/plugins/, 26.11.2012. Poiščemo jih lahko tudi v lastnem WP, kjer v prostor pod napisom Search ali iskanje vpišemo ime zelenega priključka.

Nekateri priključki so plačljivi, nekateri zastonj, nekatere plačate samo kot donacijo. Korist je obojestranska.

Slika 35: Nameščanje dodatkov v wordpress

Vir: Lasten

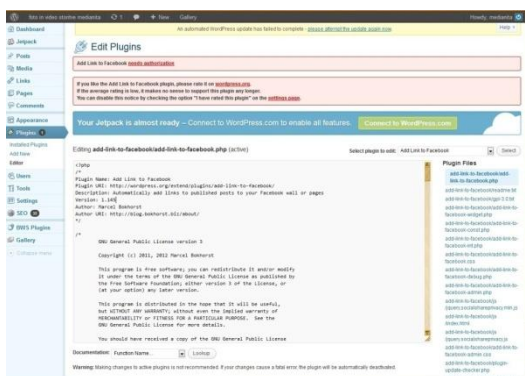
7 vključkov, ki jih potrebujete:

1. Askimet skrbi za to, da nimate reklamnih oz. spam komentarjev na strani.
2. Google Analytics, s katerim analizirate obisk na svoji strani.
3. Podobni članki nam omogoča, da zadržimo svoje obiskovalce čim dlje na svoji strani. Pomaga nam peljati bralce na podobne članke na naši strani.
4. Socialna omrežja so postala del našega življenja, zato je dobro, da imamo na naši strani tudi te priključke.
5. Dean's permalinks migration nam pomaga ostati na strani, četudi se mi odločimo spremeniti strukturo našega URL naslova.
6. Bannerplugin nam omogoča oglaševanje na strani.

7. All in One SEO Pack nam pomaga priti na prvo stran googla.

10.15 Plugineditor ali urejanje priključka

Po želji ali potrebi moramo včasih tudi pri priključkih kaj urediti, to naredimo v podmeniju Editor ali urejanje in zgleda takole:

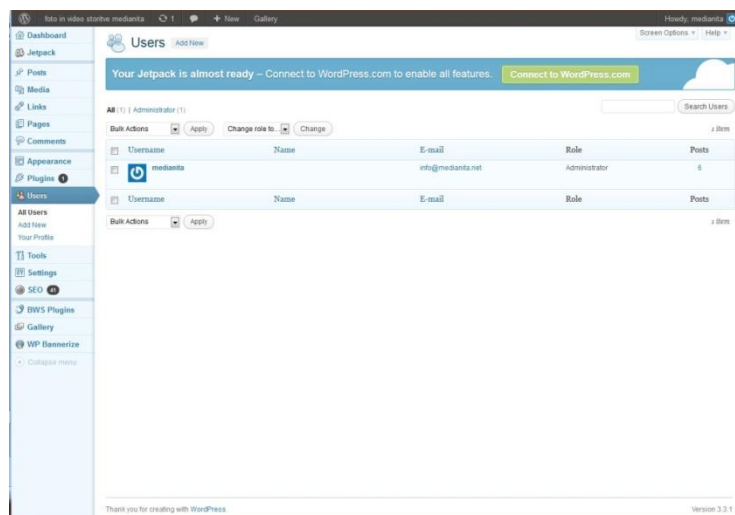
Slika 36: Urejanje podatkov za sliko

Vir: Lasten

Pri tem je priporočljivo, da popravke dela nekdo, ki ima vsaj nekaj izkušenj s kodnim delom platforme wordpress.

10.16 Users

Naslednji meni nam pove, koliko uporabnikov je na strani. Na sami strani imamo lahko različne tipe uporabnikov, katerim določamo različne lastnosti in vloge.

Slika 37: Prikaz uporabnikov v wordpresu

Vir: Lasten

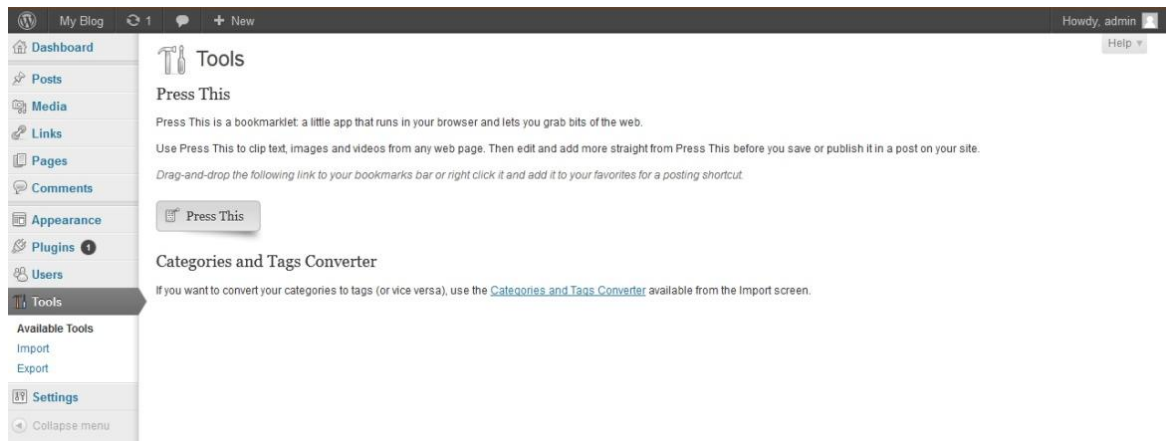
10.16.1 Add New Users ali dodaj novega uporabnika

Tukaj dodajamo nove uporabnike oz. administratorje strani. Uporabnik lahko ima naslednje vloge:

1. Administrator: ima dostop do vseh dodatkov in funkcionalnosti na WP strani. To vlogo WP avtomatično dodeli prvemu, ki je kreiral samo stran.
2. Editor ali glavni urednik: ima neprimerno manj pravic kot administrator, ampak ravno tako lahko kreira, ureja in upravlja s članki, ki pripadajo tudi drugim uporabnikom strani.
3. Author ali pisec: lahko kreira, ureja in objavlja samo svoje članke.
4. Contributor ali sodelavec: lahko kreira in ureja svoje članke, ne more jih pa sam objavljati. Njegove članke lahko objavi samo glavni urednik.
5. Subscriber ali podpisnik: lahko bere članke in jih komentira. Nima dovoljenja za kreiranje kakršnekoli vsebine. WP avtomatično naredi nove uporabnike kot podpisnike.

10.17 Tools ali orodja

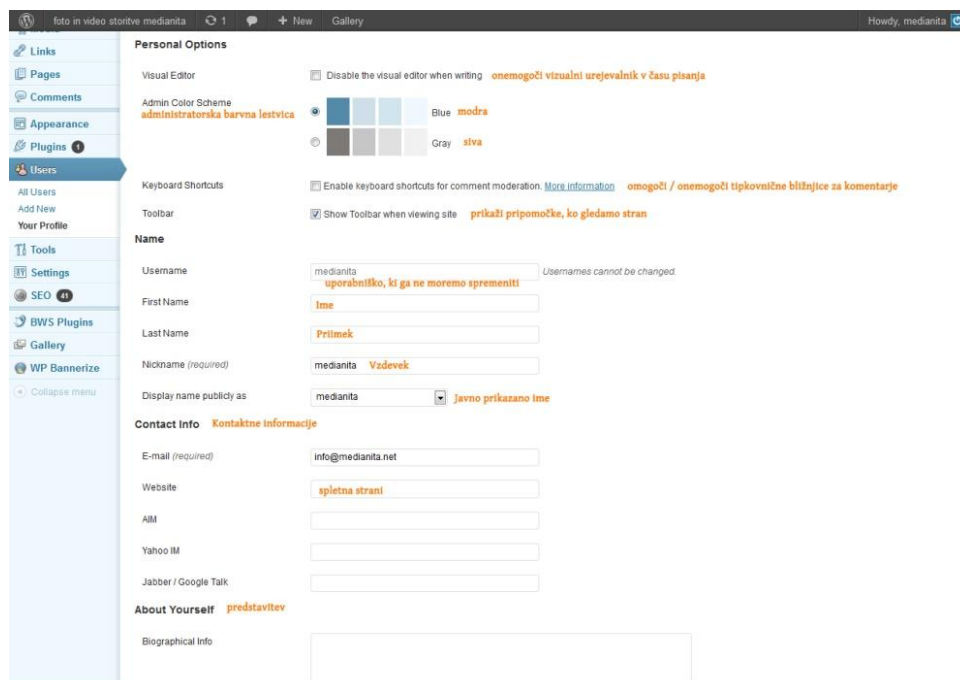
Tukaj imamo orodja, s katerimi lahko obogatimo našo stran. Dodajamo lahko poljubna orodja. Z njimi upravljamo na podoben način kot s priključki.

Slika 38: Prikaz orodij v wordpressu

Vir: Lasten

10.17.1 Your profile ali vaš profil

New Password
Geslo

spremembra gesla
vnesite novo geslo

If you would like to change the password type a new one. Otherwise leave this blank.
Type your new password again.

Strength indicator

Hint: The password should be at least seven characters long. To make it stronger, use upper and lower case letters, numbers and symbols like ! " ? \$ % ^ & ;.

Update Profile

Slika 39: Osebne nastavitve v wordpressu

Vir: Lasten

10.18 General Settings ali splošne nastavitve

Tukaj nastavljamo čisto osnovne stvari za našo stran. Od tega, kako bomo poimenovali našo stran, osnovne značke, e-mail naslove, časovni pas, datum ...

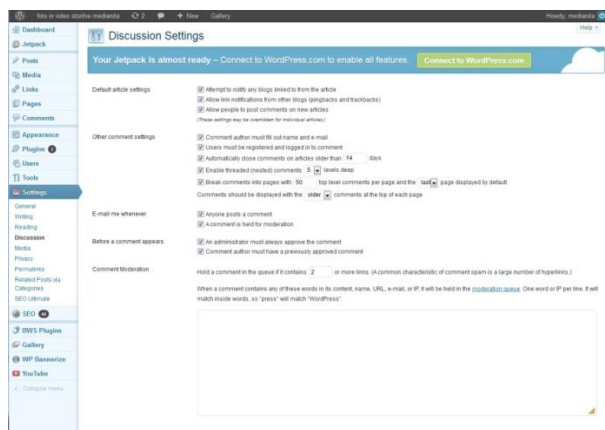
10.19 Readingsettings ali bralne nastavitve

Tukaj urejamo, kaj bo na naši prvi povezavi/strani, ko pride obiskovalec na našo stran. Ali bo najprej videl statično stran ali naše zadnje objave. Nastavljamo tudi omejitve glede na to, koliko zadnjih objav želimo prikazati na prvi strani in koliko jih bo v novicah.

Včasih je pomembno tudi, da nastavimo, kako bodo naši obiskovalci videli naše zapise. Lahko jih vidijo takoj v celoti ali samo izvlečke.

Nikakor ne smemo pozabiti nastaviti način izpisovanja besedila. Za uporabo šumnikov uporabimo UTF-8.

10.20 DiscussionSettings

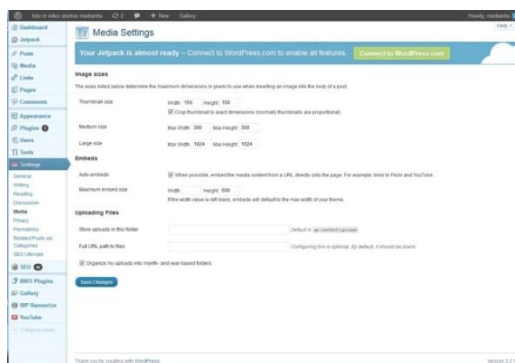

Slika 40: Nastavitve dogovarjanj

Vir: Lasten

Tukaj urejamo stvari, ki se dotikajo komentarjev in načina obveščanja administratorjev.

10.21 Mediasettings ali nastavitve za medije

Slika 41: Nastavitve medijev (fotografij, slik, videa in animacij)

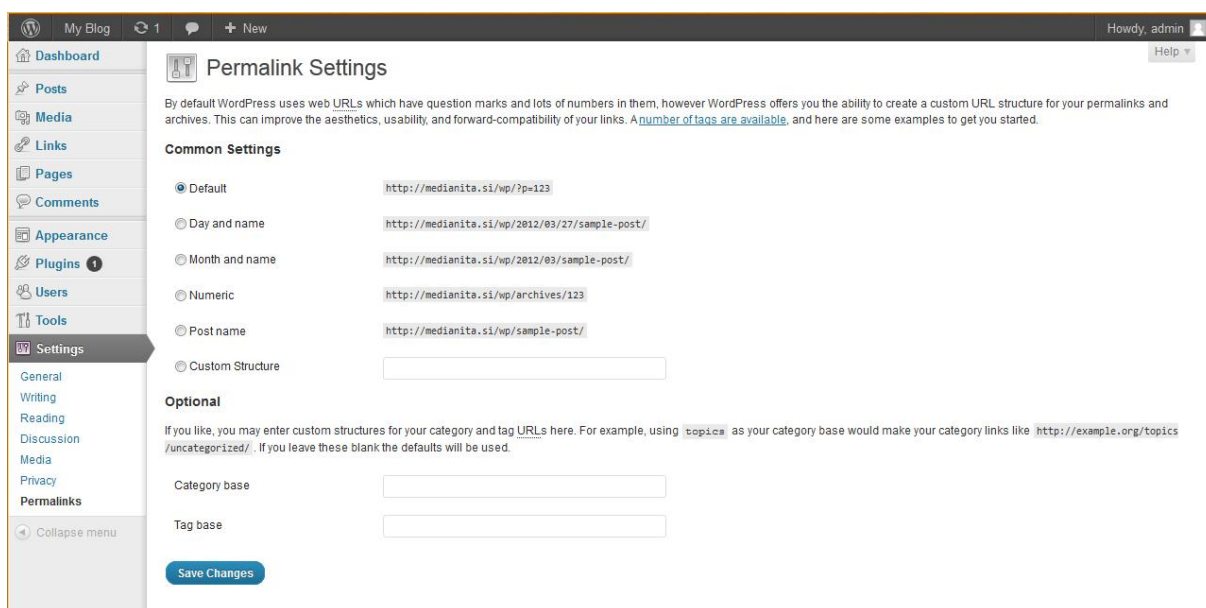
Vir: Lasten

Pri nastavitvah za medije nastavljamo širino in višino fotografij, animacij in videa. Ne pozabimo, da je maksimalni upload 64 MB.

10.22 Privacysettings ali nastavitve zasebnosti

Pri nastavitvah zasebnosti določimo ali dovolimo iskalnikom, da preiščejo našo stran. Vendar nobena izmed teh ne blokira brskalnikov.

10.23 Permalinksettings ali nastavitve povezav

Slika 42: Nastavitve povezav

Vir: Lasten

Pomembno je, kako imamo zapisane povezave. To je pomembno za brskalnike kot je google in yahoo. To nastavimo v tem meniju. Priporoča se post name, najboljša je customstructure.

10.24 Kako uredimo objave

Slika 43: Izgled objave na wordpressu

Vir: Lasten

Vsako stran lahko postavimo v nekaj minutah, vendar brez zanimive vsebine nima prave vrednosti.

Besedilo strani lahko popolnoma enostavno prekopiramo iz kateregakoli urejevalnika besedila npr. OpenOffice, MicrosoftWord ali Pages.

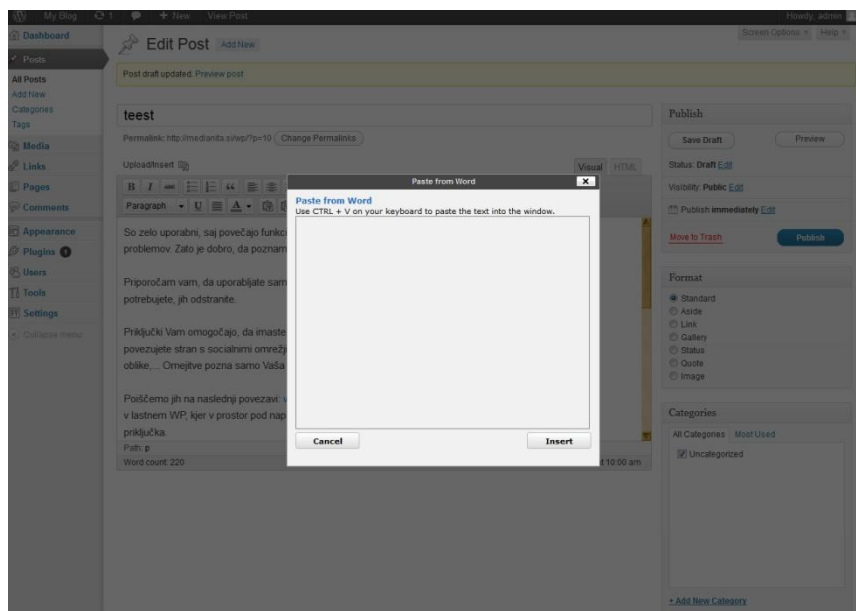
V kolikor smo besedilo že oblikovali v Microsoft Wordu, samo stisnemo tipko, ki je na spodnji sliki označena z oranžno barvo.

Slika 44: Kako vstavljamo besedilo iz Microsoft Wordu v wordpress? - 1. del

Vir: Lasten

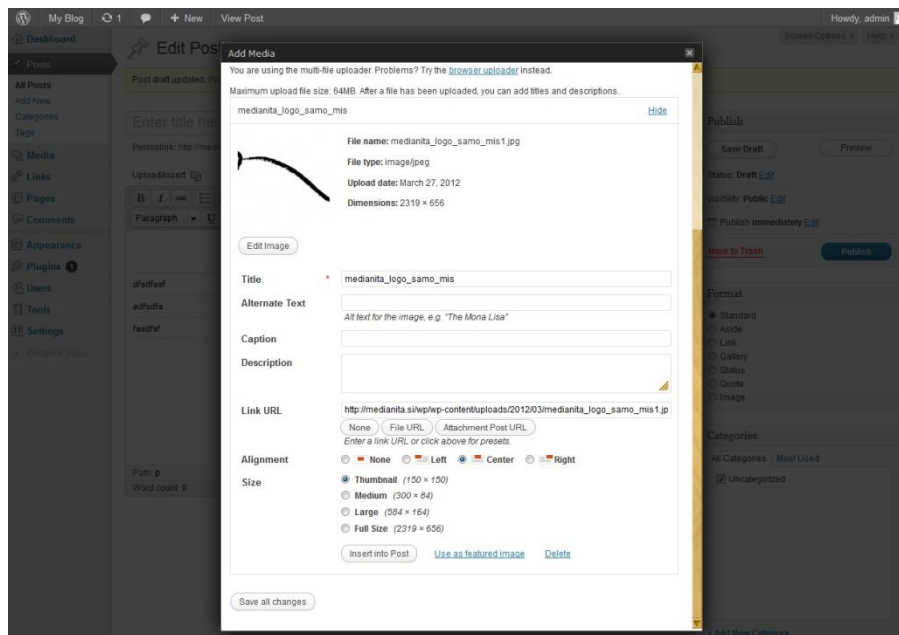
Odpre se nam naslednje okno.

Slika 45: Kako vstavljamo besedilo iz Microsoft Word v wordpress? - 2. del
Vir: Lasten

V njo prekopiramo vsebino. Žal se celotna oblika ne ohrani. Ohranijo se povezave, tabele, urejeni in neurejeni seznam. Besedilu lahko spreminjamo barvo, naklon, lahko jo odebelimo, enako kot pri prej omenjenih urejevalnikih besedila. Slike, fotografije, video vsebine in animacije bomo morali dodajati posebej ročno.

To naredimo tako, da stisnemo gumbek pri napisu upload/insert, ki je na spodnji sliki označena z oranžnim.

Slika 46: Kako vstavljamo medijske vsebine v wordpress? - 3. Del
Vir: Lasten

Dobro je, da zapišemo naslov slike, izmenični naslov, kaj naš medij zajema, opis. Link url je samo povezava slike, zato je ne uporabljamo. Mediju lahko določimo levo, sredinsko ali desno poravnavo. Izberemo lahko velikost, ki jo želimo uporabiti na sami strani. Sam wordpress nam predlaga 4 možnosti, izberemo tisto, ki nam odgovarja, nato samo vstavimo v stran.

Na enak način dodajamo tudi video vsebine.

11 SPLETNA STRAN PSARNA SREDNJE DRAVSKE

Naročnik in hkrati tudi lastnik Psarne Srednje Dravske se je odločil za prenovitev obstoječe spletne strani, saj ne zadovoljuje več njegovih potreb: hitre menjave tekstovnega in slikovnega materiala. K temu smo predlagali še preglednejšo strukturo strani, sodobno oblikovano stran ... Edina zahteva naročnika je bila, da se ohranijo prepoznavni barvi, ki sta siva in rdeča. Barvni odtenek je bil prepuščen nam.

Naše delo pri prenovi spletne strani je bilo: načrtovanje, oblikovanje in izdelava spletne strani, priprava vsebine za posamezne strani, članki, foto in video material.

11.1 Načrtovanje spletne strani

Najprej smo pregledali obstoječe strani ter spletne strani preostalih psarn. Na osnovi naročnikovih ciljev smo prenovili strukturo strani. Pri pripravi strukture strani smo pazili, da je stran uporabniku prijazna in da pride do informacije v najmanj treh povezavah oz. klikih.

Pri izbiri barv smo upoštevali želje naročnika. Pri raziskovanju pomena barv smo zapisali, da je to barva energije, moči in ljubezni. Naročnik je znan po kraškem ovčarju, ki ga s svojo psarno želi ohraniti med živimi pasmami.

Pasma kraškega ovčarja je zelo inteligentna, saj je bila v svoji preteklosti namenjena varovanju ovac na pašnikih tudi čez noč. Kraševci ni takšen, kakršni so drugi psi, poslušen in ubogljiv. Veliko razmišlja s svojo glavo, je intelektualen, eleganten in tudi preprost kakor barva njegovega kožuha, ki je siva oz. srebrna, na določenih delih tudi črna.

Z gotovostjo trdimo, da sta izbrani barvi, rdeča in siva, zadetek v polno. Predstavljata v prvi meri psarno v vsej moči in celotno pasmo kraškega ovčarja.

Najprej sem pregledala obstoječe strani ter spletne strani preostalih psarn. Na osnovi naročnikovih ciljev sem prenovila strukturo strani. Pri pripravi strukture strani sem pazila, da je stran uporabniku prijazna in da pride do informacije v najmanj treh povezavah oz. klikih.

Pri izbiri barv sem upoštevala želje naročnika. Pri raziskovanju pomena barv sem zapisala, da je to barva energije, moči in ljubezni. Naročnik je znan po kraškem ovčarju, ki ga s svojo psarno želi ohraniti med živimi pasmami.

Pasrna kraškega ovčarja je zelo inteligentna, saj je v svoji preteklosti, bila namenjena varovanju ovac na pašnikih, tudi čez noč. Kraševci ni takšen kakršni so drugi psi, poslušen in ubogljiv. Veliko razmišlja s svojo glavo, je intelektualen, eleganten in tudi preprost, kakor barva njegovega kožuha, ki je siva oz. srebrna, na določenih delih tudi črna.

Z zagotovostjo trdim, da sta izbrani barvi: rdeča in siva, zadetek v polno. Predstavljata v prvi meri psarno v vsej moči in drugotno celotno pasmo kraškega ovčarja.

Nato sem na kose papirja na hitro izrisala nekaj različnih postavitev objektov na strani, jih nekaj prenesla v photoshop in oblikovala. Nato sem jih ponudila naročniku, da se je odločil za eno.

11.2 Oblikovanje spletne strani

Pri oblikovanju strani ali kateregakoli drugega grafičnega izdelka ne moremo mimo grafičnega elementa, ki ga imenujemo kompozicija. Kadar govorimo o kompoziciji mislimo na razporeditev elementov na ploskvi ali prostoru. Poznamo statično in dinamično kompozicijo. Pri statični kompoziciji govorimo, kadar so elementi na ploskvi razporejeni simetrično, trikotniško ali kvadratno. Pri dinamični kompoziciji so elementi postavljeni diagonalno.

Sama za oblikovanje spletnih strani sama najraje uporabljam Adobe FireworksCS3 v kombinaciji z Adobe PhotoshopCS3. Namreč Fireworks uporablja vektorsko grafiko, ki je meni ljubša, vendar hkrati ima tudi nekaj dodatnih efektov, ki jih uporablja Photoshop. V programu Photoshop pripravljam in optimiziram fotografije za na splet. Za urejanje fotografij ga najraje uporabljam, saj lahko vključujem mnogo dodatnih funkcij, ki jih prej omenjeni program ne omogoča.

Vendar preden se lotim izdelave strani vedno preučim druge konkurenčne strani. Najprej pogledam tuje strani, nato slovenske. Zelo rada pogledam tudi stran [templatemonster](http://www.templatemonster.com/) (<http://www.templatemonster.com/>, 26.11.2012), saj tam najdem ideje za zasnovo svoje. Tukaj si lahko ogledate še nekaj konkurenčnih strani: [zastonj](http://www.freewebsitetemplates.com/) teme za spletne strani (<http://www.freewebsitetemplates.com/> (30.11.2012) in [template](http://www.templatemo.com/) mo (<http://www.templatemo.com/> (30.11.2012)). Na samem spletu jih lahko najdete ogromno pod naslednjimi iskanimi gesli: [freetemplates](#), [goodtemplates](#) in [templates](#).

11.2.1 Naslovna stran

Čeprav sem sprva nameravala narediti prvo stran takšno, da bi z nje šli na angleško, nemško ali slovensko različico strani, sem se po pogovoru z naročnikom odločila, da bodo zastavice na vsaki strani odzgoraj, saj je stran tako enostavnejša za uporabnika. Vendar to bomo naredili šele v naslednjih fazah. Za začetek in lažje učenje naročnika bomo najprej uredili samo slovensko različico.

Zato prave naslovne intro strani več ali vsaj za začetek ne bo. Tako bomo s prve strani lahko enostavno dostopali do preostalih tem oz. vsebin, ki nas zanimajo. Mislim, da je to tudi uporabniku prijazneje, saj porabi manj časa, da pride do željene vsebine. Vemo, da čas ni naš zaveznik kadar gre za spletne medije. Moramo biti aktivni, hitri in dostopni, hitro.

Naslovno stran sem razdelila na del glave s slikovnim materialom, navigacijo, tremi deli besedila, ki vodijo dalje in nogo. Z oblikovno izdelavo strani bi rada dosegla, da je osebna, elegantna in informativna. Naročnik nima namena prodajati psov preko spleta ali spletne trgovine. Rad bi le ohranil stik s svojimi predhodnimi in bodočimi kupci, jim nudil vse informacije o psarni in ostal z njimi v navezi oz. se predstavil novim strankam.

Osebno se mi zdi za predstavitevno stran, ki jo tu in tam kdaj prenovimo, dodamo kakšno novo vsebino, sliko ali video, primerno da uporabimo kakšen že narejen sistem za urejanje vsebin (CMS). Poznamo kar nekaj odprtnokodnih sistemov za urejanje vsebine kot so: Typo3, Drupal, ki so narejeni na platformi phpja kot programskega jezika in nekaj, ki so narejeni na platformi aspja kot npr: Kentico (<http://www.kentico.com/home.aspx>, 26.11.2012) in

Rainbow (<http://www.rainbowportal.net/>, 26.11.2012). Ker sem že preizkusila odprotnokodne kode narejene na platformi za php in sem z njihovo uporabo zelo zadovoljna. Zato bom v tem primeru uporabila CMS portalwordpress z dodatnimi vključki za foto in video galerijo.

11.2.2 Navigacijski gumbi

Čeprav za optimizacijo strani v najbolj uporabljenem iskalniku priporočajo navigacijske gumbe oz. povezave na levi strani, sem se odločila iz praktičnejšega in obiskovalcu prijazneje, postavim glavno oz. primarno navigacijo na glavo strani.

Za navigacijske gumbe ne bom uporabila nobenih grafičnih elementov, saj bom uporabila le enobarvne gumbe, ki jim zapovemo, kakšne barve bodo s pomočjo kaskadnih elementov oz. CSS.

Za osnovno navigacijsko barvo sem se odločila uporabiti rdeče ozadje in bel napis, ko bomo z miško prešli preko enega izmed gumba, se bo barva zamenjala. V ozadju bo bela barva, napis bo pa rdeče barve.

Pri prejšnji strani je navigacija bila na levi strani in imela naslednje povezave: o nas, o pasmi, naši psi, mladiči, album in povezave. Pri prenavljanju sem se odločila, da združim vsebini o nas in naši psi, saj se povezujeta. S to spremembo se je strinjal tudi naročnik, poimenovali smo jo psarna se predstavi. Dodali smo tri nove gumbe, saj bo prenovljeno stran lahko naročnik sam spreminjal in dodajal vsebine kadar bo imel čas. Zato smo dodali gumb aktualna obvestila, kjer bodo zapisi o uspehih na razstavah, parjenjih in kakšen zapis kar tako iz srca. Drugi gumb, ki sem ga dodala se imenuje, drugi o nas. Namreč ob pregledu vseh papirjev in zgodb, ki jih naročnik dobiva, se mi je zdelo škoda, da tega ne bi zapisali na strani. Zgodbe so namreč čudovite, tako iz Slovenije kakor tudi tujine. Zadnji dodani gumb se imenuje razstave, saj so zelo aktivni na njih in iz vsake pridejo z nagrado.

11.2.3 Slikovni, video in tekstovni material

Naročnik že nekaj let tudi sam aktivno fotografira, snema video posnetke in piše besedila za svoje kupce in ima tako kar nekaj gradiva že pripravljenega, nekaj ga je bilo potrebno prenoviti.

Zadnjih nekaj leti sem tudi sama naredila nekaj video in fotografskih posnetkov njegovih psov, tako da sem imela kar nekaj materiala in sem imela problem izbrati tiste ta prave posnetke, ki bodo zgodbo povezovala in dopolnjevala, da je vse skupaj še privlačnejše za obiskovalca.

Tako sem v strani zajeli praktično vse grafične elemente, ki smo jih opisali v teoretičnem delu, le risbe in flash animacije ni.

11.2.4 Priprava slikovnega materiala

Priprava slikovnega materiala je bila zame ravno tako ena izmed zanimivejših stvari. Namreč izdelati fotografije je ena izmed najbolj zanimivih stvari, vendar jih je nato potrebno še obdelati. Obdelava fotografij lahko vzame veliko ali malo časa. Odvisno od naših priprav pred samim fotografiranjem. Sama sem si občasno zelo otežila delo s fotografiranjem psov v travi in potem lepotnim čiščenjem za na splet.

Fotografije sem obdelovala v programu photoshop, kjer sem uporabila nekaj pripomočkov z Topaz Labsa. Res je, da se vse te funkcije da pridobiti v photoshopu, vendar zakaj, če nam pripomočki omogočajo hitrejše delo. Tudi čas je pomemben. Vse slikovni material je optimiziran za objavo na spletu.

11.2.5 Priprava video gradiva

Ravno tako kot priprava slikovnega gradiva, potrebuje tudi priprava video gradiva svoj čas. Na srečo sva si z naročnikom malo razdelila delo. Tudi sam se malce spozna na video oz. še bolj na fotografijo, tako da je nekaj dela opravil tudi sam.

Posnetega video materiala je bilo kar nekaj, zato sem morala narediti nekaj selekcije. Največji izziv mi je pa predstavljal oz. mi še vedno predstavlja film o Šani. Ta film bo portret najbolj uspešne razstavne psičke.

11.3 Predelava strani

Pri predelavi spletne strani sem si pomagal z že narejeno obliko, saj je bil lastnik z njo zelo zadovoljen. Njegova edina želja po spremembi je bila, da bi resnično lahko sam spreminjal vsebino in dodajal fotografije in vee.

Ob prenosu vsebine s stare na novo se je pojavila težava, da je na nekaterih prejšnjih straneh bila slika, skupaj z besedilom in s slikami. To vsebino sem prepisala in jo dodala na stran.

Preoblikovala sem tudi navigacijo s katero se oba z naročnikom strinjava, da je boljša in preglednejša. Na desno stran sem dodala pasico, kjer imamo prikazanih zadnjih 5 obvestil, povezave do naših prijateljev in zadnji 5 komentarjev naših obiskovalcev, kar lahko hitro spremenimo v več ali manj ali spremenimo v kaj drugega.

Slika 47: Primerjava nove in stare strani.

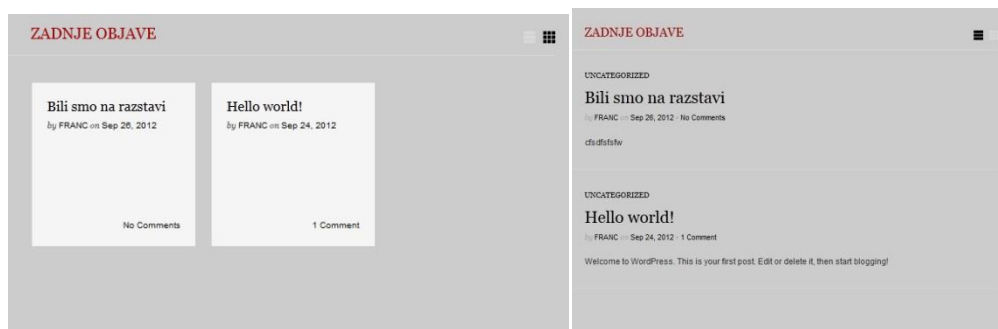
Vir: Lasten

Ko imamo narejen vizualni del v enem izmed grafičnih programov ga moramo pretvoriti v kodni del. V kodnem delu vzporedno delamo na html in css kodi, ki se dopolnjujeta. Ko smo končali z vsemi detajli v htmlju, preidemo na predelavo za wordpress.

Pri predelavi za wordpress dodamo zraven skriptni jezik php, ki kliče posamezne strani ali poste takrat, ko si jih želimo oziroma potrebujemo. Da si delo predelave olajšamo, si s strani <http://wordpress.org/extend/themes/blankslate> (4.oktober.2012), prenesmo prazen template in usklajujemo z našim izgledom. Php klici se morajo ujemati s CSS, predvsem usklajujemo to.

Najprej uredimo glavo za wordpress. Tukaj sem sama dala logotip kraševca, ki ga je narisal Miroslav Miljković, v levi zgornji kot. V desnem zgornjem kotu sem dodala iskalnik za besedila, da bodo hitro najdljiva.

Nato sledi navigacija, ki je predstavljena na vrh in ima padajoče menije. S tem zlahka dostopamo do podstrani. Prvo index stran sem izkoristila za obvestila psarne v obliki blogerskih zapisov, ki jih lahko uporabnik po svoji želji spremeni.

Slika 48: Pogled možnosti zapisov na index strani.

Vir: Lasten

Stran o nas sem preimenovala v psarna se predstavi in združila, glede na staro stran, s še naši psi. Menim, da te vsebine sovpadajo in morajo biti skupaj. Glede na staro stran sem dodala še Hita Srednjedravska, saj je na stari ni bilo možno dodati.

Pri predstavitvi psic je najprej zapisano krajše besedilo o njihovem značaju in uspehih. Nato je slika rodovnika. Vmes sem dodala kakšno fotografijo za popestritev samega besedila. več fotografij in video materiala, v kolikor bo nastal, je predvideno v medijskih vsebinah.

Potem imamo pri naši strani še desni stolpec v katerem imamo zadnje objave, povezave in zadnje komentarje.

Vsako stran ali objavo v obvestilih lahko komentira kdorkoli, vendar ima lastnik strani še vedno nadzor nad njimi. Po potrebi jih lahko odstrani ali preuredi v ozadju strani.

Nato ima stran še nogo, kjer sem zapisala, da je stran last psarne srednjedravske in jo poganja cmswordpress.

11.4 Vključki uporabljeni na strani

Stran je funkcionalna in uporabna brez vključkov, vendar jo je-ti, polepšajo in omogočajo več stvari.

Zato sem uporabila naslednje dodatne vključke: advancedyoutubeembedplugin, all in one seo pack, contactmanager in nextgengallery.

Advancedyoutubeembedplugin nam omogoča vključevanje videa iz znanega video portala Youtube. S tem naročnik privarčuje na samostojnem prostoru na strežniku, saj video prikaže z povezavo. Omogoča nam tudi prikaz celotnega kanala Srednjedravska, odvisno od želja in potreb.

Z all in one seo pack naše objave in strani optimiziramo za brskalnike, da nas iskalci lažje najdejo.

Pod contactmanager se skriva kontaktni obrazec, kjer nam vsebino posreduje na nam izbrani email naslov. Za lepše in lažje gledanje fotografij, celotnih albumov rada uporabim nextgengallery.

Posnetega video materiala je bilo kar nekaj, zato smo morali narediti selekcijo. Največji izziv je predstavljal film o Ani. Ta film bo portret najbolj uspešne razstavne psičke.

Viri:

http://sl.wikipedia.org/wiki/Barvni_modeli, 26.11.2012

<http://uporabnost.info/uporabnost.pdf>, 26.11.2012

12 ZAKLJUČEK

V uvodu sem zapisala, da želim narediti in prenoviti spletno stran srednjedravska.net, tako da bo uporabniku prijazna, kreativno uporabiti standarde in predvsem lastniku olajšati dodajanje in spreminjanje objav.

Skozi celotno pisanje diplome in izdelovanje spletne strani sem se spraševala ali lahko naredi ena sama oseba popolno spletno stran ali za to potrebuje tim ljudi, kjer je vsak strokovnjak na svojem področju. S tem ne želim zapostavljati osebe, ki počnejo vse same, vendar sem na koncu diplomske naloge mnenja, da je bolje imeti tim ljudi, da se naredi res dobra in zanimiva spletna stran.

Drugo vprašanje, ki se mi skozi pojavlja pri izdelovanju stvari je bilo, komu vse mora biti stran lepa in uporabna. Namreč vsak izmed nas ima svoje želje, svoje potrebe in predvsem svoja stališča o tem kaj je prav in kaj ne. Zato sem se osredotočila na lastnikove želje in potrebe. Naredila sem kar nekaj predlogov od izjemno prodajno-komercialno naravnanih do zelo osebnih. Po obliki in uporabnosti, je zmagala, sedanja. Lastniku je všeč, se na njej znajde. Na to smo se testirali pri znancih in prijateljih, ki so bili zadovoljni z uporabniško izkušnjo. Sicer so podali predloge, da bi bilo stran še dobro povezati s trenutno aktualnimi socialnimi omrežji, vendar je lastnik to željo zavrnil, zaradi pomanjkanja časa in nesodelovanja na omenjenih omrežjih.

Ali so bila izpolnjeni cilji izdelave spletne strani? Sama bom rekla, da so, čeprav manjka kreativno uporabiti standarde. Te standarde bi lažje kreativno uporabila, če bi se odločila za izdelavo lastnega CMS-ja, vendar ni bilo potrebe potem. Wordpress namreč zadovolji naročnika in uporabnika. V kolirko bi šlo za kakšno spletno trgovino, bi bilo zanimivo uporabiti HTML5 in CSS3. Namreč so zelo zanimivi.

13 UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI

13.1 Literatura

1. Bauer P.: *Photoshop CS3 FOR Dummies*, Indiana, Wiley, 2007.
2. Beaird J.: *The principles of beautiful webdesign*, Canada, SitePoint, 2007.
3. Cameron A., Boulton M., Clarke A., Collison S., Croft J., Featherstone D., Lloyd I., Marcotte E., Rubin Dan, Weychert R.: *Web standards creativity*, China, Friernd soft, 2007.
4. Cameron A., Bolton J., David J., Smith S., Snooke J. : *The art&scienceof CSS*, United States of America, SitePoint, 2007.
5. Hribar P.: *Spletne strani : zvižake in nasveti*, Šempeter pri Gorici, Flamingo založba d.o.o., 2005.
6. Holzschlag Molly E. : *250 html &webdesign secret*, Indianapolis, Wiley PublishingInc., 2004.
7. Kriszitian G., NesrinSchlempp-Ülker: *Visualizing ideas fromScribbles to storyboard*, London, Thames & Hudson, 2006.
8. Mumaw S.: *Simplewebsites*, China, Rockport, 2002.
9. Rachel A.: *The CSS anthology: 101 essentialtips, tricks&hacks*, Canada, SitePoint, 2007.
10. Roger c. Parker (prevajalec: Boštjan Troha): *Grafično oblikovanje*, Ljubljana, Pasadena, 1997.
11. Wagner R. : *Webdesignbefore&aftermakeovers*, Canada, WileyPublishingInc., 2006,
12. Zeldman Jeffrey: *Designing with web standards*, California, New Riders, 2010.

13.2 Internetni viri

1. <http://alistapart.com/topics/design/graphicdesign/> (3.12.2012)
2. <http://www.w3.org/>(3.12.2012)
3. <http://www.useit.com/>(3.12.2012)
4. <http://asktog.com/>(3.12.2012)

14 PRIROČNE POVEZAVE

14.1 Lepe teme

1. <http://www.hongkiat.com/blog/beautiful-wordpress-3-0-ready-themes/> (7.december.2012)
2. <http://www.crazyleafdesign.com/blog/50-new-and-beautiful-free-wordpress-themes/> (7.december.2012)
3. <http://www.freewpblogthemes.com/category/beauty/> (7.december.2012)
4. <http://www.wpthemes.tv/beauty-wordpress-themes/> (7.december.2012)
5. <http://www.topdesignmag.com/top-100-most-beautiful-wordpress-themes/> (7.december.2012)
6. [http://www.templatemonster.com/category.php?search_words=-+Any+-&tid=-+Any+-&color\[\]=red&color\[\]=grey&color\[\]=white&type=17&category=&style=&author=](http://www.templatemonster.com/category.php?search_words=-+Any+-&tid=-+Any+-&color[]=red&color[]=grey&color[]=white&type=17&category=&style=&author=) (7.december.2012)
7. <http://www.simplewpthemes.com/> (7.december.2012)

14.2 Wordpress strani

1. <http://wordpress.org/extend/plugins/> (7.december.2012)
2. <http://wordpress.org/extend/plugins/tags/widget> (7.december.2012)
3. <http://wordpress.org/extend/plugins/tags/posts> (7.december.2012)